

oaza

Besplatan primjerak

naučno**kulturno**duhovna

AFIRMACIJA

januar 2012 | br.8

ISSN 2222-226X

Kvartalno izdanje | 1/2012

Slika: Denis Hadžiomerović

Bošnjaci ili bosanski Muslimani?

U čemu su razlozi da se određeni broj Bošnjaka još uvijek izjašnjava (bosanskim) Muslimanima ili (samo) Bosancima

S.4

Četiri stuba za povratak samopouzdanja Bošnjaka

Intervju sa Muamerom Zukorlićem, muftijom sandžačkim

S.8

Utjecaj hroničnih bolesti na trudnoću

Šta u trudnoći predstavljaju poremećaj štitne žlijezde i šećerna bolest, a šta pušenje i kofein

S.26

RESTAURANT
TULPE

Sechshauserstr. 76
1150 Wien
Tel.: 01 89 21 355

NOVOOTVORENI RESTORAN

NEUERÖFFNUNG

*Svaki zalogaj, nezaboravan doživljaj
Restoran Tulpe*

- Bezalkoholni restoran
- Kapacitet: 150 mjesta
- Alkoholfreies Restaurant
- Sitzplätze für 150 Personen

Očekujemo Vas i Vašu
porodicu u ugodnoj atmosferi
restorana TULPE.

Wir erwarten Sie und Ihre
Familie in einer schönen
Atmosphäre bei uns im
Restaurant TULPE.

NEPRAVILNO	PRAVILNO
opština	općina
opšti	opći
sledeći	sljedeći, slijedeći
dve	dvije
prespati	prespavati
ovde	ovdje
dečko	dječko
posle	poslije
đamija	džamija
upasti (na ravnom)	pasti
mljeko	mlijeko
bjelo	bijelo
ljepo	lijepo
u tačci	u tački
zadatci	zadaci
brez	bez
održaje se	održava se
napravito	napravljeno
slikica	sličica
(na) nogi	(na) nozi
neznam	ne znam
netreba	ne treba
ne potreban	nepotreban

STRANA RIJEČ	BOSANSKA RIJEČ
interesantno	zanimljivo
fizički	tjelesno
kritizirati	kuditi
šansa	prilika
realizirati	ostvariti
forma	oblik
harmonija	sklad
firma	preduzeće
konstantno	neprekidno, stalno
super	odlično
procent	postotak
efekt	učinak
direktno	izravno
fascinirati	oduševiti
diskusija	rasprava
par	nekoliko
konfrontacija	suočenje
kontrast	suprotnost
aspekt	gledište, stanovište
apsolutan	potpun, savršen
transport	prevoz, prijevoz
problem	poteškoća
familija	porodica

Super šansa ili odlična prilika?

Pravilno/nepravilno u bosanskome jeziku

Jezik je blago koje trebamo njegovati i čuvati. On ne predstavlja samo sredstvo za sporazumijevanje, nego igra i veliku ulogu u intelektualnom i duhovnom obrazovanju čovjeka, te sačinjava važan dio njegovog kulturnog i nacionalnog identiteta.

Jezik je živ i mnoga pravila u njemu se vremenom mijenjaju. Međutim, kao i svaki drugi, i bosanski jezik ima svoj prepoznatljiv oblik i temeljna pravila koja ga određuju i koja je vrlo važno njegovati i poštovati. U gornjoj tabeli su navedena neka od tih pravila koja se često krše.

Osim ovih gramatičkih grešaka, želimo se dotaći i stranih riječi

koje svaki dan sve više koristimo. Naravno da nije pogrešno koristiti strane riječi, ali izvornosti bosanskoga jezika bismo trebali pridavati više značaja, jer duh jezika živi kroz njegove najljepše riječi.

Da bismo uvidjeli razliku između njihovog korištenja, potrebno je samo da iz tabele, koja se nalazi pored ovog teksta, prvo pročitamo sve strane riječi, a zatim sve izvorne bosanske riječi.

Do sljedećeg broja
srdačno vas selamimo,

Oazina redakcija

Probiotični proizvodi

Da li ste znali da u čovjeku ima više mikroorganizama nego što čovjek ima ćelija?

Imag. pharm. Aličić Dženita

Postojanje četiri regije bez entiteta i kantona bilo bi najbolje rješenje za BiH

Intervju sa austrijskim ambasadorom u BiH

Eldin Bajrić, prof.

11

U FOKUSU

INFO

BOŠNJACI U DIJASPORI

4 Bošnjaci ili bosanski Muslimani?

U čemu su razlozi da se određeni broj Bošnjaka još uvijek izjašnjava (bosanskim) Muslimanima ili (samo) Bosancima

Damir A. Saračević, B.A.

8 Četiri stuba za povratak samopouzdanja Bošnjaka

Intervju sa Muamerom Zukorlićem, muftijom sandžačkim

Mag. Dr. Ajdin Halilović

11 Postojanje četiri regije bez entiteta i kantona bilo bi najbolje rješenje za BiH

Intervju sa austrijskim ambasadorom u BiH

Eldin Bajrić, prof.

14 Bajramska posjeta predsjednika Austrije

Dr. Heinz Fischer posjetio Islamski centar u Beču

Ishak ef. Ahmetović, prof.

16 Kalendar kulturnih događaja

17 Socijalni supermarketi - SOMA

Jeftine trgovine za osobe sa niskim primanjima

Dr. Almir Ibrić

18 Islamski centar „Ebu Hanife“ u Beču

Bošnjački džemati u Austriji - 8. dio

Eldin Bajrić, prof.

20 Svečanost povodom otvaranja novih prostorija CSI-a Austrija

Kulturno-znanstvena mreža CSI Austrija dobila je nove prostorije u centru Linca

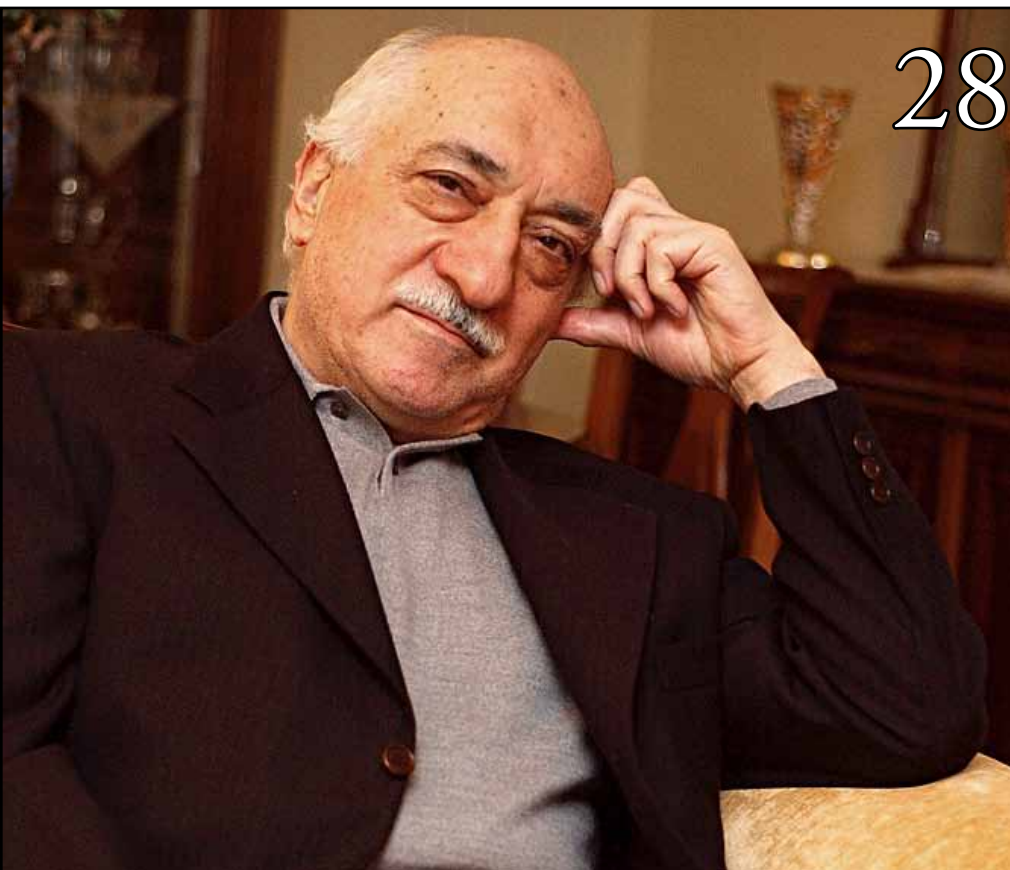
Predsjedništvo CSI-a Austrija

21 Mjesto divnih komšijskih odnosa

Izgradnja džamije i kulturnog centra u prelijepom historijskom gradu Ensu pored Linca

Dr. Ajdin Halilović

28

Islam i demokratija

Da li su islamska načela u suprotnosti sa demokratskim ili su im naprotiv vrlo slična?

Sa njemačkog prevela:

Mag. Edina Rifatbegović

Psihologija detalja

Odlomak iz knjige „Socio-psihološke dimenzije Kur'ana“ autora Edina Tuleta

32

Pripremila:

Tamara Tabaković-Halilović

ZDRAVLJE

RELIGIJA

KULTURA

24 Probiotični proizvodi

Da li ste znali da u čovjeku ima više mikroorganizama nego što čovjek ima ćelija?

Imag. pharm. Aličić Dženita

26 Utjecaj hroničnih bolesti na trudnoću

Šta u trudnoći predstavljaju poremećaj štitne žlijezde i šećerna bolest, a šta pušenje i kofein

Fehima Osmanović, ginekolog

28 Islam i demokratija

Da li su islamska načela u suprotnosti sa demokratskim ili su im naprotiv vrlo slična?

Sa njemačkog prevela:

Mag. Edina Rifatbegović

32 Psihologija detalja

Odlomak iz knjige „Socio-psihološke dimenzije Kur'ana“ autora Edina Tuleta

Pripremila:

Tamara Tabaković-Halilović

34 Bošnjaci su najpoželjniji susjedi u Hrvatskoj

Intervju sa prof. dr. Džemaludinom Latićem

Razgovarao: Eldin Bajrić, prof.

38 Jeribasma

Muamera Amra Beganović

40 Knjigoteka

Da li ste čitali...?

Bosanski srednjovjekovni stećci

Bošnjaci ili bosanski Muslimani?

Upoznajmo razlike da bi bolje spoznali sami sebe

Mada se nacionalna svijest u Bošnjaka nakon protekle agresije na Bosnu i Hercegovinu (1992-1995), te genocida i etničkog čišćenja počinjenih nad njima, u dobroj mjeri povećala, još uvijek se određeni broj Bošnjaka izjašnjava (bosanskim) Muslimanima ili (samo) Bosancima. Razlozi za to su višestruki: počevši od miješanja pojmova, preko nedovoljnog poznavanja historije, pa sve do nedostatka svijesti o kulturnom identitetu i kompleksa manje vrijednosti, koji je prouzrokovao sistematskim osporavanjem bošnjačke nacije u proteklom stoljeću.

Etnička skupina, narod ili nacija

Razlike u pojmovima poput etničke skupine, naroda i nacije kao državne i kulturne zajednice su same po sebi složene, ali barem površno poznavanje njihovog značenja je veoma važno po pitanju shvatanja međuljudskih odnosa i društvenih sistema koji su proizašli iz njih. Ta vrsta znanja je također značajna i za razumijevanje položaja Bošnjaka kao nacije u historijskom kontekstu.

U savremenoj nauci se pod etničkom skupinom misli na određenu skupinu ljudi koja neguje zajednička historijska sjećanja, tradiciju, kulturu, jezik i u većini slučajeva vezu sa određenom zemljom porijekla. Uz to se podrazumijeva i osob-

Da bi jedan narod postao nacija, on mora politički sazrijeti, organizirati zajednicu na temelju pravnih načela i odbredbi, te uspostaviti mehanizme zaštite svojih kulturnih, historijskih i ekonomskih interesa.

ni osjećaj pripadnosti toj zajednici.

Pod narodom se najčešće misli na stanovnike, odnosno građane jedne zemlje u cjelini, mada se nerijetko misli i na etničku skupinu ili na naciju. Da bi međutim jedan narod postao nacija, on mora politički sazrijeti, organizirati zajednicu na temelju pravnih načela i odbredbi, te uspostaviti mehanizme zaštite svojih kulturnih, historijskih i ekonomskih interesa. Nacija kao takva ima svoj suverenitet, odnosno ona upravlja sama sobom, te se poziva na međunarodno pravo, dok etnička skupina potpada isključivo pod zaštitu prava manjina.

Na osnovu toga da Bošnjaci njeguju višestoljetnu kulturno-historijsku baštinu, koja se danas proučava i čuva u okviru različitih kulturno-naučnih ustanova i društava, te da se politički organiziraju i da čine državotvoran narod u Bosni i Hercegovini, oni su već odavno prerasli iz etničke skupine u naciju.

Državna i kulturna nacija

Francuska revolucija iz 1789. godine je uveliko doprinijela sadašnjem viđenju nacije i uspostavi jednonacionalnih država u Evropi. U njoj je nacija skoro izjednačena sa pojmom države, koja je opet dobila svoje ime po državotvornoj naciji. Međutim, pošto u Evropi postoje i višenacionalne države (npr. Bosna i

Hercegovina, Švicarska ili Belgija), država ne mora nositi ime jedne od državotvornih nacija.

Državna nacija se u suštini ne određuje zajedničkom kulturom, već najprije pripadnošću određenoj državnoj zajednici, tj. državljanstvom i pravnim odredbama, odnosno obavezama i pravima koje proizilaze iz njih. S te tačke gledišta, naziv Bosanac je danas najbliži pojmu državne nacije u Bosni i Hercegovini.

S druge strane, jedna etnička skupina koja je prerasla u naciju može djelovati kao kulturna zajednica i preko granica država (npr. Nijemci u Švicarskoj). Takva vrsta nacije se naziva kulturnom nacijom.

Od dobrih Bošnjana do savremenih Bošnjaka

Ako pokušamo smjestiti nacionalnu historiju Bošnjaka u prethodno ispisani okvir, trebamo najprije navesti da današnji Bošnjaci vode porijeklo od srednjovjekovnih Bošnjana, te se vežu za Bosnu i Hercegovinu kao zemlju svoga porijekla.

Srednjovjekovna Bosna je kao banovina već u 9. stoljeću imala svoju nezavisnost, a 1377. godine postaje kraljevinom. Tvrtko Kotromanić je bio prvi bosanski kralj, a njegov zaštitni znak je poznati grb sa 6 ljiljana, koji je obnovljen postavljanjem na zastavu Bosne i Hercegovine nakon međunarodnog priznanja njene nezavisnosti 1992. godine. Više spisa prikazuje da su se kralj Tvrtko i bosanski plemići, kao i svi tadašnji stanovnici Bosne, nazivali dobrim Bošnjanima („dobri Bošnjane“), bez obzira na njihovu vjeroispovijest.

Kao što to piše prof. Nada Klaić, srednjovjekovna bosanska država

Grb Kotromanića - Kraljevina Bosna

je zanimljiva najprije po tome što je „među svojim susjedama najstarija“, ali isto tako i po tome „što se hrvatska ili srpska formula nikako nisu dale primijeniti na Bosnu“.

Jedna od posebnosti srednjovjekovne Bosne su također bili bogumili kao zasebna vjerska zajednica, koja je težila vraćanju izvornom kršćanstvu. Njih su zvanični predstavnici katoličke i pravoslavne crkve smatrali krivovjercima (hereticima), te su bivali žrtvama progona i krstaških ratova. Zbog toga ne iznenađuje podatak koji navodi dr. Pejo Ćoškić u svojoj knjizi „Crkva bosanska u XV stoljeću“ da je bosanski kralj Tomaš 1456. godine rekao da ne može sam poći u rat protiv Osmanlija, jer mu skoro većinu stanovništva čine bogumili,

Francuska revolucija

Safvet-beg Bašagić

koji „više vole Osmanlije nego kršćane“. Na osnovu sličnosti bogumilskog učenja i islama, nakon što su Osmanlije zauzele Bosnu, skoro svi Bošnjaci bogumili su prihvatili islam, ali su ujedno zadržali i određene kulturne svojstvenosti koje nisu bile u suprotnosti sa načelima islama, što je proizvelo jedinstvene kulturne spomenike u svijetu. Bošnjaci u Osmanskom carstvu također zadržavaju još jednu posebnost - svoj bosanski jezik.

Doba preporoda

U vrijeme austrougarske vladavine u Bosni i Hercegovini (1878-1918), Bošnjaci nadograđuju svoju nacionalnu svijest, te se politički organiziraju, osnivaju kulturna društva, pokreću časopise i pišu na narodnom, bosanskom jeziku. Međutim, sve se to dešava sa izvjesnim zakašnjenjem naspram srpskog i hrvatskog nacionaliziranja bosanskohercegovačkog stanovništva, koje je u velikoj mjeri potaknuto velikodržavnim ideologijama iz Srbije i Hrvatske, što je za rezultat imalo da su skoro isključivo muslimani nastavili njegovati svoju bošnjačku kulturno-historijsku baštinu, a da su se bosanskohercegovački pravoslavci i katolici postepeno počeli izjašnjavati Srbima i Hrvatima.

Zastupnici tih velikodržavnih ideologija, koje su za krajnji cilj imale stvaranje Velike Srbije i Velike Hrvatske na prostoru Bosne i Hercegovine, su još tada, kao i danas, vidjeli

Naziv bosanski Musliman je zapravo međunarodno predstavljao Bošnjake samo kao vjersku zajednicu, a ne kao narod koji bi imao pravo na svoju državu.

opasnost za svoje projekte upravo u preporodu bošnjačke nacije. To po-najbolje prikazuje i pjesma Safvet-bega Bašagića, objavljena u listu „Bošnjak“ 1891. godine, u kojoj on, između ostalog, kaže: „Oba su nas gosta saletila, da nam otmu najsvetije blago, naše ime ponosno i drago.“

Oduzimanje prava na historijsko ime

Posebno teško vrijeme za Bošnjake nastupa nakon Prvog svjetskog rata, kada im je u sastavu Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (1918-1929), te potom Kraljevine Jugoslavije (1929-1941), u potpunosti oduzeto pravo na njihovo historijsko ime. Ta tradicija se nastavlja i u toku Drugog svjetskog rata: Bosna i Hercegovina je 1941. godine pripala profašističkoj Nezavisnoj državi Hrvatskoj (NDH), a Bošnjaci su proglašeni Hrvatima muslimanske vjeroispovijesti.

Pored toga što su većinom učestvovali u antifašističkom pokretu i Narodno oslobodilačkoj borbi (NOB), ni nakon tog rata i uspostave Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) Bošnjacima nije vraćeno pravo na njihovo historijsko ime, niti na zvanični naziv bosanskog kao njihovog maternjeg jezika. Tek krajem 1960-ih godina, nakon određenih političkih previranja, oni dobivaju pravo da se nacionalno izjašnjavaju bosanskim Muslimanima (sa velikim „M“), te se kao takvi prvi put pojavljuju na popisu stanovništva 1971. godine. Znači, radilo se o dogovornom rješenju, jer je zapravo naziv bosanski Musliman međunarodno predstavljao Bošnjake samo kao vjersku zajednicu, a ne kao narod koji bi imao pravo na svoju državu. Razlog tome su bili srpski i hrvatski nacionalisti, koji su svoje protivljenje razvitku bošnjačke nacije pravdali navodnim ugrožavanjem nacionalnih interesa bosanskih Srba i Hrvata, odnosno njihovim udaljavanjem od zasnovanih matica u susjednim državama.

Genocid nad Bošnjacima na koncu 20. stoljeća

„Zašto ne treba na svijetu da ima naroda bošnjačkoga? Među bojama jedna boja, među mirisima - jedan miris manje?“ (Abdulah Sidran)

Vrhunac pokušaja ostvarenja srpskih i hrvatskih velikodržavnih projekata se dogodio u toku agresije na Bosnu i Hercegovinu (1992-1995), kada su režimi Slobodana Miloševića i Franje Tuđmana u saradnji sa bosanskohercegovačkim srpskim i hrvatskim nacionalistima pokušali ugroziti suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, te dovesti Bošnjake do potpunog nestanka.

Nakon što je predsjednik Srpske demokratske stranke (SDS) Radovan Karadžić na skupštini tzv. Srpske Republike Bosne i Hercegovine 12. maja 1992. godine iznio 6 strateških ciljeva bosanskih Srba, general Ratko Mladić je utvrdio da njihovo ostvarenje znači genocid nad nesrpskim stanovništvom. Danas su njih obojica haški optuženici, koji se, između ostalog, terete za počinjeni genocid na području Bosne i Hercegovine. Genocid nad Bošnjacima zaštićene enklave UN-a Srebrenica je međunarodno potvrđen još 2001. godine u presudi Haškog tribunala protiv generala Radislava Krstića.

Ozbiljnost ratnog stanja je međutim prouzrokovala i ubrzano obnavljanje nacionalne svijesti u Boš-

Husein Gradaščević - Zmaj od Bosne

Alija Izetbegović

njaka, čiji intelektualci 1993. godine na Drugom svebošnjačkom saboru, kojeg je sazvao Alija Izetbegović, donose deklaraciju o vraćanju historijskog imena Bošnjak.

Bošnjaštvo i bosanstvo

Kao što smo prethodno naveli, pod Bosancem se najprije misli na državljana Bosne i Hercegovine, koji potpada pod pravna načela i zakone te zemlje, a u suštini ne mora pripadati niti jednoj od tri državo-

Pod Bosancem se najprije misli na državljana Bosne i Hercegovine, koji potpada pod pravna načela i zakone te zemlje, a u suštini ne mora pripadati niti jednoj od tri državotvorne, odnosno kulturne nacije.

tvorne, odnosno kulturne nacije (Bošnjaci, bosanski Srbi i bosanski Hrvati). Pošto se radi o dva različita sloja identiteta, podrazumijeva se da se i pripadnici kulturnih nacija nazivaju Bosancima. Uprošteno rečeno, Bošnjak je ujedno i Bosanac, ukoliko je državljanin Bosne i Hercegovine.

S obzirom da se Bošnjaci vežu i grade svoj identitet preko povezanosti s Bosnom i Hercegovinom, bošnjaštvo i bosanstvo kao skup bosanskohercegovačkih kulturnih i drugih posebnosti ne mogu biti u suprotnosti jedno naspram drugog, već su međusobno isprepleteni i spojeni čvrstom vezom. Šta više, Bošnjaci daju veliki doprinos razvoju bosanstva, koje je posebno značajno za identifikaciju svih građana sa državom i napredak bosanskohercegovačkog društva u cjelini.

Posebnost kao prednost

Velika većina Bošnjaka se danas izjašnjava muslimanima, dok se određeni postotak smatra ateistima. S obzirom na djelovanje srpskih i hrvatskih nacionalnih pokreta u Bosni i Hercegovini u proteklom stoljeću, danas postoji još samo mali broj Bošnjaka katolika i pravoslava-
ca.

Jedan od najpoznatijih zastupnika bošnjaštva, tj. bošnjačkog jedinstva, je svakako bio bosanski franjevac Ivan Franjo Jukić, koji je živio u 19. stoljeću.

Promatrajući njihovu burnu prošlost, može se zaključiti da savremeni Bošnjaci istovremeno pripadaju evropskoj zajednici naroda i islamskom civilizacijskom naslijeđu. Ta njihova posebnost je velika prednost, koju ni Zapad ni Istok, kao ni oni sami, još uvijek nisu dovoljno prepoznali niti iskoristili.

Svijest o sebi nije zatvaranje u sebe

Na poslijetku, i Bošnjaci, kao i svi drugi narodi, moraju biti oprezni i svjesni opasnosti stavljanja nacije u prvi plan i samim time prerastanja nacionalne svijesti u nacionalizam i rasizam, odnosno u predrasude, potiskivanje i osporavanje drugih zajednica, koji su često bivali uzrokom strašnih zločina i ljudskih stradanja. I sama uspostava jednonacionalnih država je za manjinske skupine najčešće predstavljala nepriznatost, uskraćenost i zapostavljenost u društvenom životu.

Osjećaj pripadnosti jednom narodu je u biti važan zbog identiteta i razvoja ličnosti pojedinca, dok je u savremenom okruženju napredak i razvitak nacije bitan da bi zajednica mogla ostvariti određena prava i slobode. Takva vrsta svijesti treba zapravo poticati otvaranje prema drugom i drugačijem, jer kao što to jednom prilikom napisao poznati kritičar kolonijalizma Frantz Fanon: „Svijest o sebi nije zatvaranje u sebe.“

U suštini, nova i kvalitetna društvena rješenja, kao i napredak čovječanstva u cjelini, su upravo prouzrokovani susretom, upoznavanjem i razmjenom različitih kultura i civilizacija.

Damir A. Saračević

Linc, 7. januar 2011. god. / 13. safer
1433. h.g.

Intervju

sa Muamerom Zukorlićem,
muftijom sandžačkim

Četiri stuba za povratak samopouzdanja Bošnjaka

Muftija sandžački u razgovoru za Oazu govori o postojećim i planiranim projektima koji su Bošnjacima širom svijeta neophodni na putu ujedinjavanja, očuvanja identiteta i opstanka.

Oaza: Cijenjeni muftijo, mnogim ljudima nije jasno da li su Bošnjaci iz BiH i Bošnjaci iz Sandžaka jedan narod. Možete li nam kazati da li je to tako?

Muftija Zukorlić: Ja mislim da je samo aktualiziranje tog pitanja neka vrsta loše usluge Bošnjacima i bošnjačkom narodu zato što se o neospornim činjenicama ne bi smjelo raspravljati. Siguran sam da je otvaranje te teme, i na neki način osporavanje tog jedinstva, dio cjelokupne neprijateljske propagande kojom se treba osporiti potpuno zaokruživanje nacionalne svijesti

svih Bošnjaka u Bosni i Hercegovini i Sandžaku, ali isto tako i u Crnoj Gori, Kosovu i Makedoniji. Bošnjaci su oštećeni zbog činjenice da kada je to bilo vrijeme, krajem 19. vijeka, nisu zaokružili sopstveni nacionalni identitet, pogotovo u institucionalnom smislu. Možemo o tome, naravno, šire nekom drugom prilikom, ali zaustavljanje pokreta kapetana Gradaševića je propu-

štena prilika da se to tada uradi. Da je to bio slučaj, siguran sam da se Bošnjacima ne bi desilo sve što se desilo, uključujući i genocid u Bosni. Bošnjaci su narod s obje strane Drine, autohton narod i u Bosni i u Sandžaku, tako da je svaki pokušaj podjele na toj osnovi dio programa atomizacije bosnjačkog nacionalnog tkiva, kako bi se Bošnjaci lakše ili uništili ili oslabili.

Oaza: Pojedini krugovi smatraju da je politički štetno za region da se držimo zajedno, jer ipak živimo u dvije različite države. Koliko je bitna borba bosanskohercegovačkih i sandžačkih Bošnjaka za zajedničku stvar?

Muftija Zukorlić: To je bitno do nivoa opstanka. Ako ne budemo zajedno, rizikujemo opstanak. Nacionalna identifikacija i nacionalno jedinstvo nemaju nikakve veze sa granicama. Granice su produkti izvjesnih političkih okolnosti, a nacionalno jedinstvo je pitanje pripadnosti jednom narodu. Vrlo je važno posjedovanje svijesti o toj pripadnosti. Zbog činjenice da je Bosna i Hercegovina slaba i nedovršena država, jedina šansa za opstanak Bošnjaka i za očuvanje njihovog nacionalnog i kulturnog identiteta jeste jedinstvo na najvišem mogućem nivou. To jedinstvo mora biti implementirano saradnjom na svim poljima: na vjerskom, koje hvala Bogu postoji, na kulturnom, koje je u začetku, na obrazovnom, koje također treba afirmirati, te na političkom, koje je na najnižoj razini.

Nacionalna identifikacija i nacionalno jedinstvo nemaju nikakve veze sa granicama.

Granice su produkti izvjesnih političkih okolnosti, a nacionalno jedinstvo je pitanje pripadnosti jednom narodu.

Oaza: Zajedničko osnivanje Bošnjačke akademije nauka i umjetnosti je također jedna od potvrda da se radi o istom narodu. Šta su ciljevi BANU-a i koji su trenutni koraci ka tim ciljevima?

Muftija Zukorlić: Bošnjačka akademija nauka i umjetnosti je, mogu kazati, prva prava i ovog trenutka jedina nacionalna svebošnjačka institucija. Ona je pokazatelj da u Bošnjaka nije ubijen korporativni kapacitet i nacionalna snaga na nivou elite, jer su naši protivnici i neprijatelji projektirali da će razaranjem elite razoriti bošnjačko nacionalno tkivo. Nažalost, u jednom trenutku skoro da su u tome bili i uspjeli, jer smo imali takvu krizu elite da su čak i oni ljudi iz intelektualnih i ne-

kih drugih slojeva, koji su lično vriedili, toliko bili deformisani da niste mogli na jedno mjesto, u jednom projektu ili u jednom smjeru spojiti dvojicu sposobnih ljudi, što je prvi znak propadanja jedne nacije. Ono što se sada desilo u Novom Pazaru na osnivačkoj skupštini BANU-a je zapravo bila demonstracija potpuno novoga kvaliteta, jer je po prvi put toliko velikih imena bilo okupljeno na jednom mjestu, na istoj platformi i sa istim ciljem. Naši neprijatelji su se zbog toga jako zabrinuli, jer sve to predstavlja jedan zaokret. To je za mene veliko ohrabrenje. Mislim da će uslijediti osnivanje novih institucija i organizacija sa nacionalnom odrednicom, institucija koje će se baviti pitanjem Bošnjaka, kako u Bosni, tako i u Sandžaku, Kosovu, Crnoj Gori, Makedoniji, ali i u dijaspori. Dijaspore je jedan od najvećih potencijala bošnjačkog naroda, uostalom broj pripadnika bošnjačkog naroda u dijaspori je veći nego u matici.

Oaza: Osim putem džemata, Bošnjaci u dijaspori nemaju neki jasan sistem organiziranja. Šta je potrebno da se organiziranje bošnjačkih zajednica unaprijedi?

Muftija Zukorlić: Naša vizija je da poslije Bošnjačke akademije nauka i umjetnosti treba organizovati Svjetski bošnjački kongres (SBK) kao tijelo koje će biti krovna mreža, odnosno organizacija svih bošnjačkih nacionalnih organizacija, institucija, klubova, udruženja itd. Tu vidim veliku šansu za integraciju prvo unutar dijaspore, a onda i sa matičnim prostorima. Zamisao Svjetskog bošnjačkog kongresa je takva da će članstvo u kongresu imati dvije osnove: jedna je da će predstavnici ili predsjednici svih nacionalnih bošnjačkih organizacija u svijetu imati svoje mjesto u kongresu, druga je personalni kredibilitet po intelektualnoj, naučnoj, umjetničkoj ili nekoj drugoj društvenoj osnovi. Svjetski bošnjački kongres smatramo još jednim bitnim stubom bošnjačkog opstanka i afirmacije bošnjačkih vrijednosti i mislim da ćemo time uspjati iskoordinirati energiju koja postoji od Sidnija do Kanade, sa kojom bi onda mogli utvrditi strategiju jednog općeg nacional-

nog djelovanja. To je svakako mukotrpan posao i biće tu raznih prepreka i pokušaja da se ideja ospori i devalvira, ali ja mislim da mi za to imamo kapacitete i kao nacija i kao nosioci te ideje. Rat je nepravedno završen, Bosna je ostala kao država neuobičajene forme, ucijenjena unutar sebe, ona nema kapaciteta niti da predstavlja bošnjačke interese unutar Bosne a kamoli izvan Bosne i Hercegovine kao što rade druge nacionalne države. Prema tome, nama sada trebaju alternativni stubovi koji naravno neće biti na račun države Bosne i Hercegovine, jer je bošnjački nacionalni interes broj jedan država Bosna i Hercegovina, i kakve god institucije osnivali to ne smije da se dovede u pitanje. Ti drugi stubovi će, na neki način, rasteretiti i državu Bosnu i Hercegovinu od koje se očekuje više nego što ona može, a istovremeno rasteretiti i Islamsku zajednicu od koje se očekuje više nego što ona treba i može. Danas imate Islamsku zajednicu u jako nepovoljnoj poziciji da kada šuti kažu zašto Islamska zajednica šuti dok nacija propada, a kada govori kažu zašto se miješaju reis i muftija u pitanja koja nisu iz njihovog djelokruga, tako da šta god uradite budete kritikovani.

Mislim da pored BANU-a i SBK-a treba osnovati i Maticu bošnjačku kao krovnu instituciju kulture, koja bi također bila institucija okupljanja svih kulturnih organizacija Bošnjaka svijeta. Ona bi koordinirala jezik i djelovanje kulture kroz jednu krovnu organizaciju. Konačno mislim da četvrta institucija koju bi trebalo osnovati jeste Bošnjačka nacionalna fondacija, koja bi sve to finansirala i koja bi okupila onaj broj svjesnih i kadrih Bošnjaka, koji su spremni da pored sebe i svoje djece u kućni budžet uvrste i svoju naciju kao sljedeće dijete, jer samo ako obezbijede nacionalni opstanak i afirmaciju svojih vrijednosti, onda su na neki način obezbijedili i svoju djecu. Na taj način možemo osigurati da ta naša djeca ne budu ponovno u riziku genocida kao što smo bili mi i naši preci.

Mislim da bismo sa te četiri institucije dobili četiri stuba koja bi značajno povratila samopouzdanje Bošnjaka, te omogućila da Bošnjaci

i u okolini Struge u Makedoniji, i u okolini Prilepa, i u okolini Skoplja, i u okolini Prizrena na Kosovu, i Bošnjaci Crne Gore, te svakako Bošnjaci Sandžaka i Bosne i Hercegovine, kao dva prostora gdje autohtono i većinski žive, i Bošnjaci kompletne dijaspore osjete da imaju ono što svi normalni narodi imaju: svoju naciju, svoje simbole, svoj identitet. Time

Pokazalo se da su sinovi i kćeri Bošnjaka najposposobniji pripadnici ljudske vrste i gdje god su imali prilike da pokažu svoje individualne kapacitete, oni su ih pokazali. Nažalost, falila je ta korporativna snaga, falila je snaga da se funkcioniše u institucijama i u zajedništvu.

ćemo onda stati na kraj projektima atomizacije, projektima cijepanja, projektima međusobnog suprostavljanja, a koji imaju za cilj da prosto iscuri naša energija koja je individualno gledano ogromna. Pokazalo se da su sinovi i kćeri Bošnjaka najposposobniji pripadnici ljudske vrste i gdje god su imali prilike da pokažu svoje individualne kapacitete, oni su ih pokazali. Nažalost, falila je ta korporativna snaga, falila je snaga da se funkcioniše u institucijama i u zajedništvu, a razlog što je nedostajala ta snaga jeste činjenica da smo bili jedno cijelo stoljeće u statusu svojevrsne porobljenosti, a nedostatak slobode je ustvari razlogom što se ubija ta moć kolektivnog djelovanja. Sada se ipak pojavljuju neki obrusi slobode, i bez obzira što nisu savršeni, u eri komunikacija se mnogo lakše možemo nositi sa tim, u ratu

brutalnim i genocidnim, a izvan rata kulturološkim i perfidnim planovima porobljavanja Bošnjaka. To je otprilike neki pravac kretanja bošnjačke nacije po mom dubokom ubjeđenju, ali i po našem djelovanju u okviru institucija koje posjedujemo i zajedno sa ljudima koji slično promišljaju i u Sarajevu, i u dijaspori, i u Istanbulu i u svim drugim krajevima gdje žive Bošnjaci.

Oaza: Iako Bošnjaci u Srbiji imaju i svoje političare, vi ste taj koji se najviše bori za prava Bošnjaka u Srbiji. Šta odgovarate ljudima koji vam kažu da se previše miješate u politiku?

Muftija Zukorlić: Najprije kažem da se bavim politikom onoliko koliko me ona napada. Niko mi ne može ukinuti pravo da se bavim politikom da bi se branio od politike. Većina problema koje imaju Bošnjaci u Sandžaku ovog trenutka je izazvana iz političke kuhinje. Naše legitimno pravo je da se obračunamo sa svim neprijateljskim projektima prema Bošnjacima i prema Islamskoj zajednici koji dolaze sa strane politike. Drugo, niti duhovni, niti civilizacijski, niti moralni, a niti formalni zakoni ne sprječavaju ni jednog građanina da se bavi sudbinskim pitanjima svoga naroda, svoje zajednice i svoje porodice. Ja kao muftija ne mogu biti nijemi posmatrač uništavanja moga naroda. Šta će meni Islamska zajednica ako mi nestanu muslimani. To su stvari koje ne možete odvojiti i zato ja neću nikad šutjeti, nikada me niko ne može ušutkati kada su u pitanju važne teme za Bošnjake. Treća stvar koja ima svoju težinu jeste da je odnos islama prema politici potpuno autentičan i različit od nekih drugih religija. Nama niko ne može nameštati svoje svjetonazore u pogledu poimanja društvenih odnosa, a prosto rečeno disciplina koja se bavi tim društvenim odnosima se zove politika.

Oaza: Zahvaljujemo Vam se na Vašem dragocjenom vremenu. Esselamu alejkum!

Muftija Zukorlić: Hvala i Vama. Alejkumuselam.

Razgovarao:
Mag. Dr. Ajdin Halilović

Intervju sa austrijskim ambasadorom u Bosni i Hercegovini

Postojanje četiri regije bez entiteta i kantona bilo bi najbolje rješenje za BiH

Donatus Köck je već tri godine ambasador Republike Austrije u Bosni i Hercegovini. Ovaj iskusni diplomata za Oazu govori o političkim ali i ekonomskim odnosima između dvije prijateljske države, o neefikasnosti Dejtonskog sporazuma i prijedlogu Biskupske konferencije o stvaranju četiri regije u BiH. Ambasador Köck se također osvrnuo na ojačanu ulogu EU u BiH i na moguće sankcije za političare koji budu ugrožavali teritorijalni integritet BiH.

Oaza: Uvaženi ambasadore, naše prvo pitanje tiče se austrijskih investicija u BiH. Naime, mi znamo da je Republika Austrija sa svojih preko 300 preduzeća najveći investitor u našoj državi. Da li nam možete kratko pojasniti u kojim se sektorima najviše ulaže i da li ulagači nailaze na prepreke u BiH?

Ambasador Köck: Austrija je od 1995. godine pa sve do danas uložila preko 1,7 milijardi eura. Težište ulaganja je svakako u bankarskom sektoru sa austrijskim bankama kao što su Raiffeisenbank, Bank Austria, Volksbank i dr. Zatim dolazi sektor građevinskih materijala u kojem Austrija također prednjači sa svojim ulaganjima, među koje svakako spada tvornica cementa u Lukavcu gdje je uloženo oko 100 miliona eura u modernu proizvodnu tehnologiju.

Austrija je također ulagala i u proizvodnju sortimenata koji se izvoze u Austriju ali i u cijelu Evropu. U prvom kvartalu 2011. godine

smo imali po prvi put slučaj da BiH više izvozi u Austriju nego što ona uvozi u BiH. Razlika leži u 4 miliona eura i to je jedna jako pozitivna vijest za ovu državu. Među najznačajnije izvoznike spadaju preduzeća Bekto Precisa iz Goražda, Austronet iz Kozarca, zatim tvornica šećera, te tvornica ulja Bimal u Brčkom.

Najbitnije u svemu ovome je što se otvaraju nova radna mjesta koja će pružiti omladini bolju perspektivu kako ne bi bili primorani da napuštaju svoju domovinu. Ovo važi za sve tri konstruktivna naroda, a posebno za Hrvate jer postoji mogućnost da ionako mala zajednica bh. Hrvata nakon ulaska Hrvatske u EU 1. jula 2013. godine postane još manja, jer bi to moglo dovesti do iseljenja mnogih Hrvata iz BiH. Njihov broj je svakako prepolovljen nakon rata sa 820.000 na 400.000 stanovnika i ovaj novi eventualni val iseljenja prema Hrvatskoj bi dodatno pogoršao status bh. Hrvata.

Austrija prednjači sa svojim ulaganjima u BiH, među koje svakako spada tvornica cementa u Lukavcu gdje je uloženo oko 100 miliona eura.

Oaza: Aneks 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma predviđa povratak svih raseljenih i izbjeglih lica. Prema Vašem mišljenju, da li se ulaže dovoljno u oba entiteta od strane Austrije i drugih evropskih zemalja ili bi se moglo više učiniti na tom polju kako bi se stvorio povoljniji ambijent za povratak izbjeglica?

Ambasador Köck: Naravno da se mnogo ulaže u mjesta gdje ima puno raseljenih lica i najveća koncentracija ulaganja je u Tuzlanskom kantonu. Austrija svakako daje svoj doprinos u poboljšanju stanja povratnika. Tako smo naprimjer osnovali nevladinu organizaciju „Zemljoradnici pomažu zemljoradnicima“, koja već 15 godina pomaže povratnicima u RS-u i to prvenstveno

no stanovništvu u Srebrenici. Zahvaljujući ovoj nevladinoj organizaciji sagrađeno je preko 600 kuća, podijeljeni su mnogi poljoprivredni uređaji kao i novčana sredstva i stoka kako bi ti povratnici mogli da prežive. Istina, može se toga puno više uraditi ali neophodno je i da Vlada Entiteta RS-a više uradi na tom polju kako bi povratnici dobili priliku da se ponovo nasele na svoja ognjišta. Daljnji problem leži u tome što imamo preko 100.000 raseljenih lica unutar same BiH. Ja lično smatram da će se veoma malo raseljenih lica koji žive van BiH vratiti na svoja ognjišta, ukoliko se ekonomska situacija u BiH drastično ne promijeni jer ljudi moraju imati osigurano radno mjesto kako bi se vratili. Osim toga potrebni su puno veći naponi, kako međunarodni tako i domaći, da se riješi pitanje unutarnjeg raseljavanja kako bi se oni raseljeni koji žive unutar BiH vratili na svoja ognjišta.

Postoji mogućnost da ionako mala zajednica bh. Hrvata, koja je nakon rata prepolovljena sa 820.000 na 400.000 stanovnika, nakon ulaska Hrvatske u EU 1. jula 2013. godine postane još manja.

Oaza: Bosna i Hercegovina s Austrijom već dugo ima jako dobre političke odnose. Da li nam možete kratko pojasniti koji su to politički interesi Austrije u našoj zemlji i kako ona

vidi Balkan za 5-10 godina?

Ambasador Köck: Kao prvo, imamo našu zajedničku četrdesetogodišnju historiju od 1878. do 1918. godine i mnogi su mišljenja da je Austrija došla prekasno i otišla prerano iz BiH. Unatoč ovom kratkom periodu vladanja, vidljivi su još i danas arhitektonski tragovi u BiH iz tog perioda. Kao drugo, Austrija je najveći ulagač u BiH i ima poseban ekonomski interes u ovoj državi. Osim toga, u Austriji živi preko 130.000 Bosanaca i Hercegovaca a imamo i oko 2.500 studenata iz BiH koji se obrazuju kod nas. Sve su ovo razlozi da Austrija ima posebne veze sa BiH i da se, zajedno sa Slovenijom, najviše zalažemo da ova država dobije novu šansu zbog njene kompleksne strukture koja je stvorena potpisivanjem Dejtonskog sporazuma. Što se tiče situacije na Balkanu za 5-10 godina moram priznati da smo prije bile više optimisti i čak smo smatrali da bi BiH mogla 2014. godine ući u EU. Međutim situacija se promijenila i sada je Hrvatska prva na redu i ona će 2013. godine postati članica EU. Srbija čeka kandidatski status, dok bi Crna Gora mogla uskoro dobiti datum za početak pregovora. Ovo nam pokazuje da sada u odnosu na prije dvije godine imamo potpuno različitu regionalnu sliku na Balkanu ali ja ipak ostajem optimista. Trebate uvijek imati na umu da su pregovori sa EU dug proces koji se sastoji od 35 poglavlja. Bilateralni sporovi koje BiH ima sa Hrvatskom i Srbijom mogu samo odužiti proces pregovora, tako da je 2020. godina neki realan datum za ulazak u EU. Austrija je pregovarala pet godina a Španija čak 11 godina prije nego što su postale punopravne članice EU. U BiH je naprije potrebno stvoriti funkcionalnu vlast na državnom nivou jer s ovakvom strukturom se ne može ući u EU. Političke elite moraju već jednom shvatiti da rade za dobrobit svih bh. građana, a ne za svoje stranačke interese. Mi znamo, sudeći prema velikom broju radnika bh. porijekla u Austriji, da u ovoj zemlji postoji ogroman ljudski potencijal. Primijetio sam također da načelnici u općinama oba entiteta puno bolje sarađuju, pa čak i sa opozicijom, nego političke elite na državnom nivou.

Doći će vrijeme za ustavne promjene, baš kao što je bio slučaj i u Španiji koja je nakon građanskog rata usvojila novi demokratski ustav kako bi postala članica EU.

Oaza: Na nedavnoj Biskupskoj konferenciji iznesen je prijedlog o formiranju četiri regije unutar BiH. Možete li nam malo detaljnije pojasniti taj koncept?

Ambasador Köck: Na Biskupskoj konferenciji je raspravljano o tome kako da se prevaziđe dejtonski sistem i predloženo je stvaranje četiri regije bez entiteta i kantona. Jedna regija bi obuhvatala područje oko Banja Luke, druga oko Tuzle, treća oko Sarajeva i četvrta oko Mostara. Koncept od četiri regije predviđa da ni u jednoj ne bude više od 40% predstavnika jednog konstitutivnog naroda. Tako bi naprimjer banjalučkoj regiji pripadao Bihać i dio centralne Bosne, što bi omogućilo da imamo dovoljan broj Bošnjaka u toj regiji tako da ne bi moglo doći do preglasavanja od strane Srba. Tuzlanskoj regiji bi pripala Bijeljina i Posavina čime bi bio osiguran dovoljan broj Hrvata i Srba kako onda ne bi došlo do preglasavanja od strane Bošnjaka. To isto važi i za sarajevsku regiju koja bi obuhvatala, pored Srebrenice, Foče i Višegrada i općine u centralnoj Bosni sa hrvatskom većinom. Što se tiče mostarske regije njoj bi pripalo Trebinje i cijeli dio Hercegovine koji se proteže sve do Livna. Prema mojim saznanjima neki političari su se zalagali za ovakvo uređenje sa četiri regije ali sudeći prema trenutnoj politici u RS-u, koju zastupaju SNSD i SDS, ovaj koncept nema nikakve šanse da bude prihvaćen. Ali doći će vrijeme za ustavne promjene, baš kao što je bio slučaj i u Španiji koja je nakon građanskog rata usvojila novi demokratski ustav kako bi postala članica EU. Dejtonski sporazum je samo zaustavio rat i on nije konačni ustavni koncept iako se pomoću njega može formirati vlast. U svijetu itekako postoji još država sa kompleksnim ustavom ali se političkom voljom i unutar takvih uređenja može doći do pozitivnih rezultata. Ustav BiH će se svakako morati mijenjati tokom evroatlantskih integracija kako bi se spro-

vela odluka u slučaju Sejdić-Finci ali i ugradila evropska klauzula. I Austrija sa svojih devet saveznih pokrajina je mijenjala svoj ustav, baš kao i Njemačka koja se sastoji čak od šesnaest saveznih pokrajina. Civilno društvo u BiH treba da primora političare da sprovedu volju naroda u djelo, a ne da dozvole stagnaciju države dok ostale u okruženju napreduju ka EU.

Ono što mi želimo jeste evropska BiH i smatram da je za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije postavljen temelj za takvu jednu evropsku državu.

Oaza: 1. septembra 2011 godine gosp. Sorensen je preuzeo ulogu Šefa Delegacije EU u BiH. Da li nam možete kratko pojasniti novu strategiju EU i da li će ona po Vašem mišljenju biti učinkovita?

Ambasador Köck: Njegov jak mandat će značiti pojačano prisustvo EU u BiH time što će Sorensen od Valentina Inzka preuzeti ulogu Specijalnog predstavnika. Sorensen je profesionalni diplomata i radio je već i u Makedoniji. Njegov mandat obuhvata i korištenje tzv. „tool box-a“ koji je cijeli set mjera protiv osoba koje budu ugrožavale teritorijalni integritet BiH. Ove mjere podrazumijevaju nametanje sankcija kao što

je zabrana putovanja u zemlje EU i zamrzavanje imovine. I dalje će ostati Visoki predstavnik sa svojim bonskim ovlastima kao i EUFOR, koji ima izvršne ovlasti u BiH i time može da djeluje u slučaju da Armija BiH ne bude u mogućnosti da riješi neki sigurnosni problem. EUFOR također u saradnji s NATO snagama obučava naše vojnike i ovakva saradnja je jedinstvena u svijetu time što Austrija kao neutralna država obezbjeđuje najveći kontingent za EUFOR. Niko od nas ne želi da ovdje dođe do rata i upotrebe ovih vojnih snaga. Ono što mi želimo jeste evropsku BiH i smatram da je za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije postavljen temelj za takvu jednu evropsku državu.

Oaza: Naše posljednje pitanje se odnosi na prošlogodišnje ukidanje viza za BiH. Da li je konkretno u Austriji došlo do zloupotrebe bezviznog režima od strane bh. državljana ili Vam nisu poznati takvi slučajevi?

Ambasador Köck: Nisu mi poznati slučajevi zloupotrebe bezviznog režima u Austriji. Veliki problem postoji sa državljanima Srbije od kojih su mnogi pokušali da u Belgiji dobiju azil. EU pokušava da uskladi svoju politiku oko dodjele azila tako što će podnosilac zahtjeva za dodjelu azila u svih 27 ze-

malja članica imati isti tretman pri obradi zahtjeva. Ova zajednička politika podrazumijeva i jednako-pravnu raspodjelu azilanta unutar EU tako da velike države poput Italije i Francuske ne snose same teret svih azilanata koji stižu iz Libije i drugih afričkih zemalja. Austrija je kroz historiju imala dosta iskustva sa doseljenicima i pružala svoju pomoć kada je 1956. godine primila oko 200.000 Mađara i 1968. godine oko 180.000 Čehoslovaka. Svoju solidarnost smo pokazali i u novije vrijeme kada smo primili veliki broj izbjeglica iz BiH. Dosta njih se vratilo u svoju domovinu ali je i veliki broj ostao da živi u Austriji. Nama bi bilo drago da se određeni broj obrazovanih ljudi vrati u svoju domovinu, kako bi svojim znanjem pomogli svojoj državi oko evroatlantskih integracija.

BiH su potrebni ljudi koji ne pripadaju nikakvim političkim elitama jer većina tih elita još nije shvatila da ovdje postoji samo politika suživota a ne politika jedan protiv drugog. Želio bih da se civilno društvo više uključi u svakodnevna zbivanja i da imamo nezavisne medije.

BiH su potrebni ljudi koji ne pripadaju nikakvim političkim elitama, jer političke elite ne prihvataju da je ovdje potrebna politika suživota a ne politika jedan protiv drugog. Ja i dalje ostajem optimističan ali i realan kada je u pitanju budućnost BiH.

Dejtonski mirovni sporazum i dalje treba ostati osnova za daljnje pregovore i samo Parlament BiH može da usvoji izmjenu ustava. Koncept od četiri regije u ovoj sadašnjoj atmosferi tesko ostvariv, ali vidjet ćemo šta će biti nakon izbora 2014. Želio bih da se civilno društvo više uključi u svakodnevna zbivanja i da imamo nezavisne medije. Također nam je potrebno nezavisno sudstvo i jaka opozicija u Parlamentu BiH, koja će nadgledati rad Vlade. Ovu su četiri stuba jedne demokratske države na kojima treba raditi ne samo vaša zemlja već i sve ostale zemlje u svijetu.

Eldin Bajrić, prof.

Bajramska posjeta predsjednika Austrije

Dr. Heinz Fischer posjetio Islamski centar u Beču

Nedavno smo čitali smo da je njemački predsjednik Christian Wulff bio na iftaru kod Bošnjaka u Berlinu, što je vrlo značajan gest koji je obradovao naša srca. Mi u Austriji, sa svoje strane, sada tome možemo dodati prisustvo predsjednika Republike Austrije dr. Heinz-a Fischera, dana 4.9.2011. godine, na bajramskom dočeku ispred Islamskog centra u Beču, nešto što se nije dogodilo otkako je sagrađen ovaj Centar.

Toj bajramskoj svečanosti, koja je bila najavljena u svim džematima

glavnog grada Austrije, prisustvovao je i veliki broj ljudi, kao i predstavnici skoro svih vjerskih i kulturnih udruženja koja imaju stalne odnose i saradnju sa Islamskom vjerskom zajednicom Austrije (IGGiÖ) koju od polovine prošle godine predvodi novi predsjednik, dr. Fuat Sanač (Sanać), porijeklom iz Turske.

Nužnost uzajamnog poštovanja

U svom desetominutnom obraćanju predsjednik Austrije je na samom početku svima prisutnima poželio sve najbolje povodom Ramazan-

skog bajrama, rekavši da „ne može sebi predstaviti kako je to kada neko cijeli dan niti jede niti pije“, ali da je jedan takav čin „u svakom slučaju vrijedan pažnje, i da ga, nesumnjivo, treba uveliko pozdraviti i pohvaliti“.

U svom daljnjem obraćanju, koje je više puta prekidano aplauzima prisutnih, predsjednik Austrije je velikom broju okupljenih muslimana rekao da je islam u Austriji značajan i da postaje sve važnija vjerska zajednica u državi.

Predsjednik Fischer se dotakao i

važnosti austrijskog pravnog poretka, te odvojenosti vjerskih i političkih pitanja. Spomenuo je i da se ove godine očekuje proslavljanje 100 godina od zvaničnog priznavanja vjere islama u Austriji i dodao da muslimani trebaju vjerovati da će im se u ovoj zemlji uvijek prilaziti s poštovanjem prema njihovim vjerskim običajima i primjenjivanju njihove vjere. Također je naveo da predmet islamske vjeronauke neće nikako biti doveden u pitanje i da su pripadnicima svih vjera u Republici Austriji zajamčena sva ljudska i vjerska prava.

Predsjedniku poklonjen jedan primjerak Kur'ana

Poslije obraćanja predsjednika Austrije, prisutnima se obratio i predsjednik Islamske vjerske zajednice u Austriji, dr. Fuat Sanač, koji je u svom govoru rekao *„da su muslimani učeni da uvijek imaju poštovanja prema drugima, a da je mjesec ramazan bio dobra prilika da pokažu i svoju složenost“*, misleći na mnogobrojne humanitarne akcije za pomoć narodima u Africi. Dr. Sanač je svoj govor završio jednostavnom porukom, rekavši: *„Ovi minuli dani posta mjeseca*

ramazana svim austrijskim muslimanima govore dovoljno o tome šta znači živjeti u jednoj normalnoj, demokratskoj zemlji kao što je to Austrija.“ On je na kraju svog obraćanja dr. Fischeru poklonio Kur'an s prijevodom i širim pojašnjenjem na njemačkom jeziku, kao i još nekoliko zanimljivih darova islamskog sadržaja.

Direktor Islamskog centra dr. Hashim Al-Mahruqi je predsjedniku Fischeru povodom njegove prve posjete i zajedničkog obilježavanja ramazansko-bajramske svečanosti, poklonio maketu Islamskog centra u Beču i veliki atlas u boji, koji na najbolji način prikazuje dva časna Harema u Mekki i Medini.

Predsjednik Austrije se zahvalio na uručenim poklonima kao i na prilici da on kao prvi čovjek Republike Austrije zajedno sa građanima Beča islamske vjeroispovijesti proslavi jedan ovako veliki praznik kao što je Ramazanski bajram.

Nakon toga, predsjednik Fischer se uputio prema prostorijama džamije Islamskog centra gdje mu je ujedno predstavljeno svo dosadašnje djelovanje, kao i sva važnija dešavanja koja su se odvijala od same izgradnje, pa sve do danas.

„Ovo neće biti moja zadnja posjeta!“

Na samom odlasku omiljeni predsjednik Austrije dr. Heinz Fischer je sve okupljene pozdravio i poručio da ovo neće biti njegova zadnja posjeta ovakvom jednom vjerskom kompleksu, koji svake sedmice okuplja veliki broj vjernika, te im pruža mogućnost druženja, vjerskog nadahnuća i izgradnje suživota u slozi.

Ishak ef. Ahmetović, prof.

Uručivanje poklona austrijskom predsjedniku od strane direktora Islamskog centra

Kalendar

kulturnih događaja

	Šta?	Kad?	Gdje?	Više informacija?
1	„Frauenlaufftreff“ – Zajedničko trčanje za žene	sedmično	na mnogo mjesta u Beču	www.oesterreichischerdmfrauenlauf.at
2	Izložba: „I am from Austria“- Mlade Muslimanke pokazuju Austriju na Polaroidu	do 21.3.2012	wienXtra - Institut f. Freizeitpädagogik Albertgasse 35 1080 Wien	http://iamfromaustria.mjoe.at (ulaz besplatan)
3	Porodične posjete Parlamentu	do 14.7.2012, svake subote u 14:30	Parlament Dr.-Karl-Renner-Ring 3 1010 Wien	www.parlament.gv.at (ulaz za djecu besplatan, za odrasle 3 eura)
4	Klizanje: „Wiener Eistraum 2012“	do 4.3.2012, svakim danom od 09:00 do 22:00	Rathausplatz Rathausplatz 1 1010 Wien	www.wienereistraum.com
5	Dječiji muzej „ZOOM“: Izložbe, radionice, atelje...	petkom, subotom i nedjeljom	ZOOM - Kindermuseum - Museumsquartier Museumsplatz 1 1070 Wien	www.kindermuseum.at
6	Javne diskusije i predavanja „Wiener Vorlesungen“: Shvatanje islama u zapadnom društvu	15.2.2012, 19:00	Wiener Rathaus - Seiteneingang Lichtenfelsgasse Lichtenfelsgasse 2 1082 Wien	http://www.wien.gv.at/kultur/abteilung/vorlesungen/

Sponzorirana reklama od MA7

Širom Austrije se nalazi mnogo jeftinih supermarketa u kojima pravo kupovine imaju isključivo osobe sa niskim primanjima kao što su studenti, primaoci socijalne pomoći, primaoci minimalne penzije i drugi. U ovim trgovinama se namirnice mogu kupiti čak 70% jeftinije nego u običnim trgovinama.

Socijalni supermarketi - SOMA

U skoro svim austrijskim gradovima se nalaze tzv. socijalni supermarketi (Sozialmarkt ili skraćeno SOMA) za osobe sa niskim primanjima, studente i dr. Sistem rada ovih supermarketa se zasniva na dobrovoljnim priložima velikih proizvođača prehrane i njihovoj višak-produkciji ili robi sa lakšim tvorničkim oštećenjima. Naime, SOMA supermarketi robu dobiju besplatno i samo su je dužni sami transportovati do prodajnog mjesta. Tako nabavljena roba se onda nudi po trećini uobičajene cijene, ali samo u ograničenoj količini. Kupovina je većinom ograničena na 35 eura sedmično po kupcu, ali ne treba zaboraviti da kupljena roba u drugim prodavnicama vrijedi preko 100 eura.

Pri prvoj kupovini potrebno je priložiti dokumente iz kojih proizilaze ukupna primanja osobe ili domaćinstva. Na osnovu tih dokumenata se dobije iskaznica (dozvola) za kupovinu (Sozialmarkt-Ausweis) koja omogućuje kupovinu i koja traje godinu dana. SOMA je otvorena za sve penzionere, primaoce minimalne penzije, studente i socijalno ugrožene osobe. Na internetu možete pronaći sve adrese ovih supermarketa (npr. mnoge se nalaze na stranici www.somaundpartner.at/standorte), mi ćemo ovdje navesti samo neke od njih:

- Beč 1100, Braunspergengasse 30-36, radno vrijeme: radnim danima od 10 do 14:30
- Beč 1170, Kalvarienberggasse 15,

radno vrijeme: radnim danima od 10 do 15 sati

- Salzburg 5020, Plainstraße 2, radno vrijeme: ponedjeljak, srijeda i petak, od 14 do 17 sati
- Ens 4470, Gutenbergstraße 2, radno vrijeme: ponedjeljkom, utorkom i srijedom od 10 do 13:30; četvrtkom i petkom od 09:30 do 12:30
- Linc 4020, Wienerstraße 46, radno vrijeme: radnim danima od 08:30 do 18 sati; subotom od 08:30 do 12 sati
- Klagenfurt 9020, Kaufmannngasse 3, radno vrijeme: radnim danima od 08:30 do 12:30

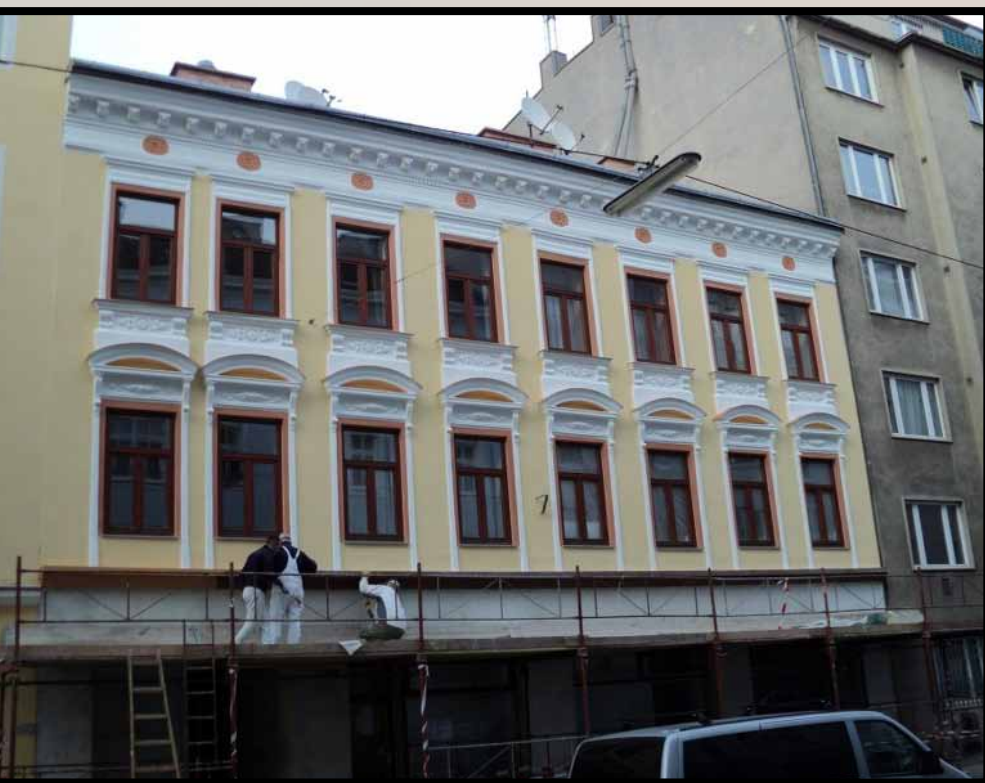
Pored ostalih, svoje socijalne supermarkete imaju i organizacije poput Hilfswerk-a i Samariter Bund-a. Primjera radi, u Hilfswerk-ovim marketima je dozvoljeno kupovati samo ljudima sa maksimalnim

mjesečnim prihodima od 893 eura (ili 14x766). Za parove važi tarifna granica od 1340 eura mjesečno (ili 14x1149). Za svako dijete se dodaje 270 eura. Ovdje se pri jednoj kupovini može potrošiti do 30 eura, ali se može tri puta sedmično kupovati. Hljeb je čak besplatan, ali samo u ograničenim količinama. Da bi se ovdje dobio dokument za kupovinu, potrebno je sa slikom (za pasoš), prijavnicom (Meldezettel) i dokazom o prihodima (penzijska potvrda ili slično) otići u bilo koji „Nachbarschaftszentrum“ od Wiener Hilfswerk-a.

Osim trgovina koje imaju prefiks Sozialmarkt ili SOMA, postoji još jedna vrsta socijalnih supermarketa, a to je Vinzimarkt koji se također nalazi na mnogo adresa u Austriji.

Dr. Almir Ibrić

Zgrada Islamskog centa Ebu Hanife

Islamski centar „Ebu Hanife” u Beču

Islamski centar za pomoć narodu BiH „Ebu Hanife” u Beču spada među najstarije i najveće džemate u Austriji. Trenutno broji oko 320 registrovanih članova. Osnovan je 1993. godine kada je gospodin Irfan Buzar preuzeo ulogu prvog predsjednika džematskog odbora. Ovu

dužnost je obnašao punih 17 godina i uložio veliki trud kako bi ovaj džemat privukao što veći broj vjernika. U 2010. godini izabran je novi džematski odbor kojem je povjeren emanet da rukovodi vakufskim prostorijama Islamskog centra. Za novog predsjednika džematskog

odbora izabran je gospodin Vahidin Mulamustafić, uspješan poduzetnik i humanista koji većinu svojih zarađenih sredstava ulaže u Bosnu i Hercegovinu, posebno u svoje rodno mjesto Janju, gdje pomaže povratnicima kroz razne projekte i donacije.

U planu su radovi za proširenje džematskih prostorija koji bi obuhvatali podizanje još jednog sprata.

Nakon što je novi džematski odbor preuzeo svoju dužnost započeto je renoviranje i adaptacija džematskog prostora sa pratećim objektima. Tako su urađeni molerski radovi u cijelom objektu kao i fasada na vanjskim i unutrašnjim zidovima džematskih prostorija. Ono čime se džemtalije posebno ponose jeste čajhana sa bosankom sobom koja je tek nedavno napravljena i u kojoj ima mjesta za oko 80 osoba. Već je postalo tradicionalno da se svakog petka nakon džuma-namaza u ovoj čajhani poslužuju grah i bosanski kolači. Ovu prostoriju krase i tri velika TV aparata koji se često koriste za zajedničko gledanje utakmica ili dokumentarnih emisija. U džamiji se nalaze još četiri TV aparata i jedna video kamera koje omogućavaju praćenje hutbi i ostalih džematskih događanja u svim džematskim prostorijama.

U džematu se nalazi i velika biblioteka u kojoj se mogu pronaći djela naših najistaknutijih učenjaka. Jedan od budućih projekata ovog džemata jeste i podizanje još jednog sprata u sklopu kojeg bi se uradila klimatizacija prostorija i ugradnja prozora. U toku je proces dobivanja građevinske dozvole nakon čega će se pristupiti prikupljanju dobrovoljnih novčanih sredstava kako bi se moglo što prije početi s radovima.

Glavni imam u IC „Ebu Hanife” je prof. Sanin Musa, koji je tokom nekoliko mjeseci svoga rada uspio privući veliki broj novih džematlija tako da na džuma-namazu zna prisustvovati preko 400 ljudi. Pored redovne hutbe prof. Sanin Musa drži predavanja i petkom uvečer kao i nedjeljom iza podne-namaza. On

također vodi i kurs arapskog pisma koji se održava tri puta sedmično i na kojem prisustvuju svi oni koji žele da nauče arapska slova ili usavrše pravila učenja Kur'ana.

TV Hayat je na Kurban-bajram emitovao reportažu o džematu „Ebu Hanife“.

Od ostalih aktivnosti džemata treba izdvojiti redovnu mektebsku nastavu koja se održava svake subote i nedjelje tokom čitave godine kao i mjesečna omladinska druženja u prostorijama Islamskog centra. Ove godine je upriličena i hatma dova u čijem programu su svoje učešće uzeli svi polaznici mektebske nastave i na kojem je prisustvovalo nekoliko stotina džematlija.

U maju prošle godine naš centar je imao čast da ugosti ekipu TV Hayat-a. Tokom svog obilaska oni su snimili reportažu o džematu za emisiju „U tuđoj avliji“ koja je prikazana prvog dana Kurban-bajrama. U toku prošle dvije godine IC „Ebu Hanife“ je također imao čast da ugosti i mnoge alime iz BiH kao što su prof. dr. Džemaludin Latić, dr. Almir Fatić, mr. Osman ef. Kozlić, hfz. Husejn ef. Čajlaković, mr. Esmin Halilović, prof. Edin Tule i dr.

Jedan od primarnih zadataka ovog centra jeste i pružanje novčane pomoći raznim džematima, udruženjima kao i socijalno ugroženim osobama koji upute svoj apel za pomoć na adresu centra. Tako se svaki mjesec organizuje humanitarna sergija kako bi se od tog prikupljenog novca mogla uručiti pomoć onima kojima je ona zaista i potrebna. Islamski centar je bio i jedan od glavnih sponzora tokom prošlogodišnjeg obilježavanja Dana Srebrenice u Beču kao i konferencije o logoru u Omarskoj koju je upriličio Centar savremenih inicijativa u Linzu. IC „Ebu Hanife“ će uz Božiju pomoć i dalje nastaviti raditi za dobrobit svih muslimana kako u Austriji tako i u svojoj domovini BiH.

Adresa džemata je Buchengasse 44, 1100 Beč, a naša vrata su širom otvorena za sve goste.

Eldin Bajrić, prof.

Prof. Sanin Musa sa džematlijama

Bosanska soba

Restoran džemata

Svečanost povodom otvaranja novih prostorija CSI-a Austrija

Centar savremenih inicijativa Austrija - CSI je u četvrtak, 16. juna 2011, organizirao svečanost sa pozivnicama povodom otvaranja novih prostorija u središtu grada Linca (Linz).

Bivši gradonačelnik Linca prof. Hugo Šanovski (Schanovsky) svečano presjeкао vrpce

Uvodnu riječ na svečanosti je imao član Predsjedništva CSI-a Austrija DI Zijad Mandara, koji je te večeri bio i u ulozi voditelja.

Nakon uvoda, prisutnima se obratio predsjednik CSI-a Austrija Damir A. Saračević, koji je govorio o osnivanju udruženja, o poteškoćama sa kojima se susretalo kao i o uspjesima koji su postignuti u proteklih 7 godina rada i postojanja. Saračević je istakao da su CSI-u kroz nove prostorije otvorene veće mogućnosti djelovanja, te pozvao predstavnike državnih ustanova i nevladinih udruženja na razmjenu, saradnju i poticanje kulture suživota.

U ime gradonačelnika Linca dr. Franca Dubuša (Franz Dobusch) i njegovog zamjenika mr. Klausa Lu-

gera, prisutnim se obratio općinski vijećnik prof. dr. Franc Laidenmiller (Franz Leidenmühler), koji je ujedno i član odbora Instituta za evropsko pravo univerziteta „Johannes Kepler“. Prof. Laidenmiller je govorio o zalaganjima zvaničnog Linca u oblasti suživota u raznolikosti, te naglasio da u gradu živi 114 različitih nacija.

Saračević je istakao da su CSI-u kroz nove prostorije otvorene veće mogućnosti djelovanja, te pozvao predstavnike državnih ustanova i nevladinih udruženja na razmjenu, saradnju i poticanje kulture suživota.

Član CSI-a Austrija Asmir Ćosić je nakon izlaganja prof. Laidenmilleru putem video projekcije predstavio udruženje, govoreći o njegovom historijatu, ciljevima i projektima. Prisutni su odmah potom mogli pogledati i fotografije na video-platnu, koje su prikazivale radove u novim prostorijama CSI-a Austrija.

Počasni gost večeri je bio bivši gradonačelnik i počasni građanin Linca prof. Hugo Šanovski (Scha-

CSI prostorije

novsky), koji se kroz pisanu riječ i djelo još od 1990-tih godina neumorno zalaže za Bosnu i Hercegovinu, te da istina o ratnim zbivanjima ne ostane prešućena niti zaboravljena. On je od samog početka dao bezrezervnu podršku CSI-u, te je na svečanosti istakao svoje veliko zadovoljstvo radom i napretkom udruženja.

Prof. Šanovski je svečano presjeкао vrpce, te proglasio nove prostorije CSI-a zvanično otvorenim.

Centar savremenih inicijativa Austrija - CSI, Stockhofstr. 40 (ulaz Wachrenergasse 2), 4020 Linz, tel/fax: 0732 302 734, email: info@zzi.at, www.zzi.at

Predsjedništvo CSI-a Austrija

CSI prostorije

Izgradnja džamije
i kulturnog centra
u prelijepom
historijskom gradu
Ensu pored Linca

Mjesto divnih komšijskih odnosa

U ramazanu 2011. godine održana je svečanost polaganja kamena temeljca za izgradnju Bosansko-austrijskog kulturnog centra „Pravi put“ u sklopu kojeg će se nalaziti i džamija. Svečanosti su prisustvovali, između ostalih, i mnogi austrijski zvaničnici koji su ličnim zalaganjem pomogli svojim sugrađanima Bošnjacima i doprinijeli izgradnji centra. Ovom događaju su također prisustvovali i predstavnici drugih vjerskih zajednica, te mnogobrojni gosti iz islamskih udruženja iz okoline Ensa.

Petak, 19. august 2011 ostaće velikim slovima upisan u istoriju najstarijeg grada u Austriji i tamošnjih Bošnjaka. Tog dana je započela gradnja Bosansko-austrijskog kulturnog centra „Pravi put“ u okviru kojeg će se nalaziti džamija i druge prostorije za okupljanje i kulturne aktivnosti muslimana grada Ensa (Enns) i okoline.

Svečanost polaganja kamena temeljca održana je u prisustvu brojnih džematlija i gostiju iz vjerskog života, poput predsjednika Islamske zajednice Austrije dr. Fuata Sanaća, te delegacije iz Bosne i Hercegovine na čelu sa muftijom banjalučkim Edhemom ef. Čamdžićem. Međutim, to je tek početak liste gostiju. Naime, Ens je postao mjesto

istinskog suživota i međusobnog pomaganja i uvažavanja između tamošnjih starosjedioca Austrijanaca i skoro-starosjedioca Bošnjaka koji su se u Ensu počeli naseljavati još prije 46 godina i kojih sada, računajući i okolna naselja, ima oko 1500, što čini gotovo 10% ukupnog stanovništva grada Ensa. Dokaz tog suživota i pomaganja je bilo prisustvo počasnih gostiju sa nivoa općine kao što su gradonačelnik općine Ens Franz Stefan Karlinger i njegov zamjenik Klaus Kamptner, te više članova općinske vlade i vijećnika u općinskom parlamentu. Prisutni su bili također i predstavnici katoličke i evangelističke zajednice grada Ensa, franjevac Martin Bichler, dr. Harald Prinz i mr. Hannes Eipeldauer. Pozivu se odazvala i zamjenica predsjednika Radničke komore Gornje Austrije Christine Lengauer, te mnogi novinari iz austrijskih i bosanskohercegovačkih medija.

Muftija banjalučki Edhem ef. Čamdžić i gradonačelnik Ensa Stefan Karlinger pri zajedničkom postavljanju kamena temeljca

Gospoda Austrijanci ne samo da su ukazali čast komšijama Bošnjacima svojim dolaskom, nego su i u mnogome pomogli u ostvarivanju projekta izgradnje džamije - prije svega izuzetnim angažmanom u procesu donošenja političkih odluka veza-
nih za povoljnu kupovinu zemljišta i obezbjeđivanja neophodnih odobrenja za gradnju, ali i direktnom finansijskom podrškom.

Muftija Čamdžić je kazao da je kroz nekoliko posjeta ovom džematu i kroz kontakte s gradskim vlastima osjetio da Bošnjaci grada Ensa žive u jednom lijepom gradu, ali da ta ljepota dolazi od sloge i razumijevanja u kojoj žive svi stanovnici ovog grada - i domaći i doseljenici. Pri tom je posebno istakao ulogu zamjenika gradonačelnika Klau-
sa Kamptnera kojeg je susreo više puta.

Ni tu, naravno, nije bio kraj liste gostiju. Namjerno sam ostavio za kraj da spomenem goste čije je prisustvo u meni probudilo posebno lijepe emocije, a to su mnogobrojni

gosti iz Ensa i okoline, ne samo Bošnjaci nego i pripadnici drugih nacinalnosti, koji su i duhovno a i

materijalno pružili podršku svojoj braći i komšijama u Ensu.

S obzirom da je ovaj svečani čin obavljen u mjesecu posta, istog dana uvečer u prostorijama džemata i u prostorijama kluba „Džemal Bijedić“ organiziran je zajednički iftar za sve džematlije i goste kome je prisustvovala i grupa Austrijanaca, budućih komšija Bosansko-austrijskog kulturnog centra.

Nadam se da će Ens čitavu Austriju „zaraziti“ svojom ljepotom dijaloga i divnih međuljudskih odnosa. Osim toga se nadam da će u novim prostorijama kulturnog centra i omladina dobiti prostor za svoj vlastiti rad i kreativnost, te da će nove generacije pored njegovanja svoje kulture i svoga maternjeg jezika uskoro pokazati da im je mjesto u gimnazijama i da se ne boje nijedne nauke i nijednog izazova – kao što su njihovi roditelji već pokazali da se ne boje aktivnog sudjelovanja u političkom životu Ensa, jer se među općinskim vijećnicima nalazi i jedan Bošnjak.

Predstavnici grada Ensa, Katoličke crkve i Islamske zajednice

Džematlije džemata Pravi put i gosti

Možda moje oduševljenje Ensom nećete moći shvatiti sve dok i sami ne posjetite taj čudesni mali gradić. Ako nekad budete u prolazu i skre-

nete sa autoputa kod Ensa, znajte da iz svake desete kuće mirišu bosanska kuhinja i bosanska kahva, pa slobodno svrati prolazniče i osjećaj

Radovi na objektu se u međuvremenu već privode kraju

se kao kod kuće, ali samo bez žurbe, jer tamo se kahva ne pije na brzinu.

Dr. Ajdin Halilović

Zlatan Halilović
Buchhaltungsbüro

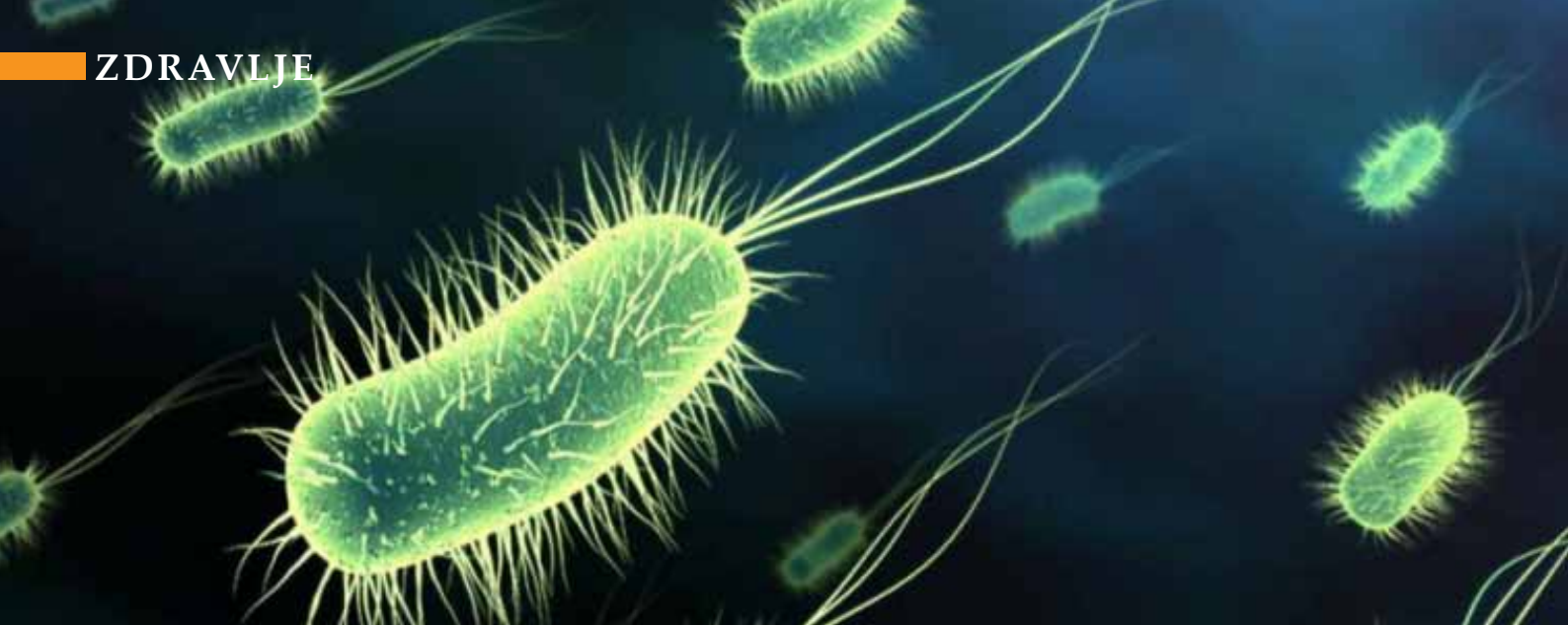
Fischerweg 7, A-4470 Enns
Mobil: 0043 650 418 94 75
E-Mail: zlatan_enns@hotmail.com

**Imate sačuvane račune
iz proteklih godina?** ✓

**Ne želite se odreći
onoga što Vam pripada?** ✓

**Onda iskoristite
Vaše pravo
na povrat poreza!**

Plaćate članarinu u nekom džematu
ili imate i drugih izdataka vezanih za religiju?
Od 2012. godine možete čak 400 eura
ovakvih uplata odbiti od poreza!

Probiotični proizvodi

Šta se krije u kefiru, jogurtu i kiselom kupusu

Opće je poznato da je imuni sistem veoma bitan za naše zdravlje jer nas štiti od virusa, bakterija i svega ostalog što je štetno za organizam. Ipak, mnogi ljudi ne znaju da su crijeva, tj. tanko i debelo crijevo, najveći branioci čovjekovog organizma. Zdrava crijeva znače zdrav i jak imuni sistem. Kako pojedinac može utjecati na svoj probavni sistem i kako ga može ojačati?

Prvo što moramo znati jeste da su naša crijeva nastanjena milijardama bakterija, koje su odgovorne za probavu hrane. Veoma bitan je balans između takozvanih „dobrih“ i „loših“ bakterija. U slučaju da je koncentracija loših bakterija viša nego koncentracija dobrih, dolazi do problema probave kao što su nadmenost ili neugodni vjetrovi. Ovaj debalans bakterija probavnog sistema dovodi se u vezu i sa debljanjem, što znači da visoka koncentracija loših bakterija u crijevima najvjerovatnije pospješuje gojaznost.

Najpoznatije bakterije su Lactobacillus- ili Bifido-bakterije, koje su dio čovjekove zdrave crijevne flore. Ove dvije navedene bakterije nalaze se i u raznim probiotičnim jogurtima, koji navodno pospješuju rad probave. Tako barem tvrde njihovi proizvođači, da vidimo šta tvrde stručnjaci.

Šta su to probiotici

Probiotici (probioticum znači „za život“) jesu živi mikroorganizmi koji su čovjeku potrebni za život. Ovi mikroorganizmi su nastanjeni u čovjekovim crijevima, ali mogu se i putem hrane ili preparata u vidu kapsula unositi u organizam. Što se tiče hrane, najviše ih ima u probiotičnim jogurtima, kefiru, kiselom mlijeku, ali i u kiselom kupusu.

Efektivnost probiotičnih jogurta je pitanje koje zanima mnoge naučnike, tako da postoje mnoge studije koje potvrđuju ili demantuju ovu tezu. Ipak, većina stručnjaka se danas slaže da probiotični jogurti imaju pozitivno djelovanje na probavu. Kao prvo poboljšavaju rad crijevne flore, odnosno probavu, a kao drugo stimuliraju imuni sistem koji se na taj način jača.

Probiotici imaju pozitivan utjecaj na razne alergije kao naprimjer oboljenje kože koje se zove neurodermitis.

Preporučuje se dnevno konzumiranje jogurta, kefira ili kiselog mlijeka za održavanje zdravlja probavnog sistema. U slučaju korištenja antibiotika, djelotvorno je jesti jogurt ili kefir, jer se tako može spriječiti ili barem ublažiti proljev, koji je česta nuspojava tokom antibiotske terapije.

Nažalost probiotični jogurti imaju nekoliko nedostataka. Prvi je to što jedan dio mikroorganizama iz mliječnih proizvoda ne stigne do crijeva, jer biva uništen želučnom i žučnom kiselinom, a drugi je to što tokom dugog transporta ili nepravilnog skladištenja opadne koncentracija mikroorganizama u jogurtu.

Iz ovog razloga je osobama koje imaju teže probavne poteškoće, kao što su nadmenost, neredovna stolica, zastoj i slične probleme, bolje koristiti preparate u vidu kapsula ili praška, jer su oni visoko dozirani i sadrže više različitih vrsta bakterija (pretežno šest do deset vrsta bakterija). Ovakvi probiotični proizvodi imaju značajno djelovanje kod alergija (npr. neurodermitis ili ako osoba ne podnosi laktozu), ali i u liječenju proljeva, jer dovode

crijevnu floru u ravnotežu tako što smanjuju broj bakterija koje prouzrokuju proljev. Ovakvi probiotici mogu se koristiti i prije nego što krenete na odmor, da biste spriječili neugodnosti proljeva na putovanju.

Napravite sebi sami sladak jogurt po želji, dodavši u njega prirodnog tečnog pekmeza ili meda. Ne treba zaboraviti da se žitarice i voće daju izvanredno kombinirati sa jogurtom.

Što se tiče probiotičnih jogurta, regali u prodavnicama su puni ovih proizvoda, zato treba obratiti pažnju šta se kupuje. Mnogi jogurti sadrže puno šećera i zbog toga nisu baš optimalni za zdravlje.

Na kraju možemo reći da probiotični proizvodi imaju pozitivno djelovanje na zdravlje čovjeka. Kao prvo pospješuju crijevnu floru i probavu, a kao drugo stimuliraju i jačaju obrambeni sistem, koji nam je u ovim hladnim danima veoma potreban!

Mag. pharm. Aličić Dženita

Utjecaj hroničnih bolesti na trudnoću

Kod većine hroničnih bolesti se može očekivati pozitivan ishod trudnoće, ali uz neophodnu pažljivu pripremu prije planirane trudnoće, kao i intenzivno praćenje toka trudnoće i razvojnih faza bebe.

Nisu tako rijetke situacije gdje žene sa hroničnim bolestima žele ostati trudne ili već očekuju bebicu. U ovom tekstu ću obratiti pažnju na hronične bolesti koje se najčešće susreću kod trudnica, a to su šećerna bolest i poremećaj funkcije štitne žlijezde. Zbog učestalosti problema pušenja u trudnoći, osvrnut ću se i na posljedice pušenja vezane za tok trudnoće i razvoj bebe.

Šećerna bolest i trudnoća

Šećerna bolest može postojati prije trudnoće (diabetes mellitus 1 i 2) ili se pojaviti samo u toku trudnoće i u potpunosti nestati nakon poroda (gestacioni dijabetes). Ova bolest može u mnogome negativno utjecati kako na zdravlje majke u trudnoći tako i na razvoj bebe. Stoga je jako bitno da žene sa dijabetesom u trudnoću uđu sa najpovoljnije reguliranom glicemijom (razina šećera u krvi), kao i da se u toku trudnoće glicemija što povoljnije regulira.

Žene koje boluju od dijabetesa u trudnoći češće zapadnu u dijabetičku ketoacidozu, a rizik od oštećenja vida, bubrega, nervnog i kardiovaskularnog sistema je puno veći nego izvan trudnoće. Povišen pritisak kao i prekomjerna gojaznost su isto tako česti problemi povezani sa dijabetesom u trudnoći.

Dijabetes povećava rizik za rani ili kasniji pobačaj, a kod bebe češće uzrokuje nastajanje urođenih

malformacija, posebno srca i nervnog sistema. Opasnost je najveća kada se u trudnoću uđe sa loše reguliranom glicemijom. Bitno je da žene koje troše lijekove za dijabetes na samom početku trudnoće pređu na inzulin, jer lijekovi u obliku tableta mogu također biti teratogeni (oštetiti plod). Prva 2 do 3 mjeseca trudnoće je potrebno uzimati tablete folne kiseline, koja smanjuje rizik anomalija srca i nervnog sistema. Redovni ultrazvuci u trudnoći prate razvoj i težinu bebe, količinu plodove vode i cirkulaciju krvi prema maternici i u pupčanoj vrpici. Nakon 8. mjeseca se sedmično radi i CTG (polusatno praćenje otkucaja srca kod bebe). CTG je posebno bitan nakon 36. sedmice trudnoće, kada se usljed naglog opadanja šećera može desiti iznenadna smrt bebe u stomaku majke. Trudnoća ne bi trebala da traje duže od samog izračunatog termina poroda, kako bi se spriječile određene komplikacije pri porodu, ukoliko bi beba zbog dijabetesa majke dosegla veću težinu.

Kod 4 % trudnica biva otkriven gestacioni dijabetes testom šećera (OGTT: test opterećenja glukozom), koji se standardno radi između 6. i 7. mjeseca trudnoće. U skupinu rizika spadaju žene koje su se jako udebljale u toku tekuće ili prijašnje trudnoće, zatim žene koje su rodile dijete teže od 4 kilograma ili prisustvo dijabetesa kod uže rodbine.

Većina trudnica sa gestacionim dijabetesom dovoljno dobro regulira glicemiju prilagođenom ishranom (izbjegavanje slatkiša i slatkog voća, crni umjesto bijelog hljeba itd.), a ponekad je potrebno do kraja trudnoće koristiti i inzulin. Polovina žena koje su imale ovu vrstu dijabetesa u trudnoći će u toku daljeg života razviti dijabetes 2. Ovaj rizik se znatno smanjuje intenzivnim dojenjem. Da bi se bilo sigurno da se ipak ne radi o do tada nedijagnosticiranom dijabetesu 1, potrebno je OGTT test ponoviti 6 sedmica nakon poroda.

Šećerna bolest može postojati prije trudnoće (diabetes mellitus 1 i 2) ili se pojaviti samo u toku trudnoće i u potpunosti nestati nakon poroda (gestacioni dijabetes).

Poremećaj funkcije štitne žlijezde i trudnoća

Poremećaj funkcije štitne žlijezde može dovesti do poremećaja menstrualnog ciklusa kod žene, pa tako i do otežanog začeća.

Analiza hormona štitne žlijezde se standardno pravi na početku trudnoće a, ukoliko je potrebno, u toku trudnoće i dojenja je moguća terapija lijekovima i kod povećane i kod smanjene funkcije.

U trudnoći se kod smanjene funkcije tabletama moraju najpovoljnije nadomjestiti hormoni štitne žlijezde, jer su ti hormoni jako bitni za dalji intelektualni razvoj djeteta. Nedostatak hormona štitne žlijezde u početku trudnoće nosi sa sobom i povećan rizik od pobačaja.

Rad štitne žlijezde kod majke se može odraziti i na funkciju štitne žlijezde kod bebe. U toku trudnoće se funkcija štitne žlijezde može nadzirati ultrazvukom i praćenjem frekvencije srca bebe (kod povećane funkcije štitne žlijezde beba ima i znatno povećanu frekvenciju srca).

U toku dojenja se mogu koristiti tablete koje reguliraju funkciju štitne žlijezde, ali je svakako potrebno obavijestiti pedijatra o njihovoj upotrebi.

Pušenje i kofein u trudnoći

Često se trudnice pitaju da li smiju piti kahvu u trudnoći. Studije su pokazale da ukoliko se uzme više od 300 mg kofeina dnevno (otprilike 3 šoljice kahve), povećava se rizik od ranog pobačaja, prijevremenog odvajanja placente od zida maternice i usporenog rasta bebe.

Pušenje, aktivno ili pasivno, gotovo da ni jednu trudnoću ne ostavlja bez negativnih posljedica. Najčešće poteškoće su prijevremeni pobačaj, smanjena porođajna težina kod bebe, prijevremeno pucanje vodenjaka i prijevremeno odvajanje posteljice, rascijepljena usnica i nepce kod bebe, te iznenadna smrt novorođenčeta. Djeca roditelja koji puše imaju i češće probleme sa disajnim

organima, upalom uha, astmom, a pojedine studije dovode pušenje roditelja u vezu i sa povećanim rizikom od leukemije kod djece.

Pušenje ostavlja jasan žig na posteljici, naime naslage krečnjaka koje se jasno vide na ultrazvuku. Te naslage krečnjaka znatno smanjuju funkciju posteljice. Trudnoća obično bude dovoljna motivacija da se prestane sa pušenjem, međutim, ukoliko to nije moguće, trudnice se savjetuju da koriste žvakaće gume ili flastere sa nikotinom.

Zaključak bi bio da se kod većine hroničnih bolesti može očekivati pozitivan ishod trudnoće, ali uz neophodnu pažljivu pripremu prije planirane trudnoće, kao i intenzivno praćenje toka trudnoće i razvojnih faza bebe.

Fehima Osmanović, ginekolog

Sportsko udruženje žena

„Rosa – Sport und Wellness Verein“ je sportsko udruženje žena u Beču čiji cilj je promovisanje zdravlja svih djevojaka i žena, a posebno onih koje nisu u mogućnosti da se bave sportskim aktivnostima u javnosti, kao što su muslimanke koje nose maramu. Njima se pruža prilika da za vrijeme treninga odlože svoju maramu i da se aktivno zauzmu za poboljšanje i održavanje psihofizičke forme, te da po potrebi smanje tjelesnu težinu pomoću redovnih sportskih aktivnosti. Godišnja članarina iznosi 60 eura.

Aktivnosti

„Rosa“ nudi sljedeće aktivnosti: gimnastiku za kičmu, kick box aerobik, power moves (trening uz jednostavnu koreografiju), body fit (mješavina pilatesa, te vježbi rastezanja i opuštanja), nordic walking (hodanje uz pomoć posebnih štapova), te grupno savjetovanje o zdravoj ishrani. Kick box aerobik i power moves se održavaju ponedjeljkom u vremenu od 17 do 19 sati u sportskoj sali škole Al-Andalus (Altmannsdorferstr. 154-156, 23. okrug), dok se utorkom od 19 do 20 sati održava power moves u osnovnoj školi u blizini Reumannplatz-a (Leibnizg. 33, 10. okrug). Cijena jednog treninga iznosi 1 euro po osobi. Gimnastika za kičmu se održava svakog petka u prostorijama vrtića Iqre (Götzg. 11, 10. okrug). U planu je i otvaranje novih prostorija za kružni trening (Zirkeltraining) u 12. okrugu.

Mobilna sportska njega

Najnoviji projekt ovog udruženja je mobilna sportska njega: obraćajući se prvenstveno migranticama i muslimankama, „Rosa“ posjećuje džemate, udruženja, prostorije za druženja unutar stambenih zgrada i privatne stanove, gdje održava treninge po želji i na zahtjev klijenata. Cijena jednog treninga iznosi 1 euro po osobi. Za ovu inicijativu sportsko udruženje „Rosa“ je primilo glavnu nagradu Integracionog fonda u decembru 2011. godine.

Rosa

Cijena treninga:
1 euro

ISLAM i DEMOKRATIJA

Fethullah Gülen

Da li su islamska načela u suprotnosti sa demokratskim ili su im naprotiv vrlo slična? Šta treba imati na umu kada se poredi islam kao religija sa današnjom demokratijom koja predstavlja samo jedan društveni sistem?

U današnje vrijeme je veoma teško pisati ili pričati o religiji, a pogotovo o islamu. Još teže je međutim, porediti islam s modernim političkim sistemima. Ovakva situacija je prouzrokovana činjenicom da se religija, koja se pretežno bavi nepromjenjivim aspektima ljudskog života i koja je predmet iskustva, osjećajnosti i doživljaja, u savremenoj kulturi istražuje empirijskim metodama. Antropologija, vjerske nauke, psihologija i psihoanaliza analiziraju religiju upravo na taj način. Ima također i puno ljudi koji se opisuju kao religiozni, a da vjeru smatraju predmetom filozofije, odnosno čisto mističnim fenomenom. Kada je riječ o islamu, može se dodati još jedna poteškoća: neki muslimani, kao i vladajuće političke sile modernog svijeta, smatraju islam političkom, društvenom i ekonomskom ideologijom.

Islam ne predstavlja ni mističnu pojavu, niti filozofiju ili neku političku, društvenu ili ekonomsku ideologiju. Radi se prije svega o vjeri, koja se temelji na Božijoj objavi. Njeni osnivači su Bog, Koji je definirao osnovna načela ove religije, i poslanik Muhammed, a.s., kojem je povjeren zadatak od Boga. Cilj ove vjere je, prije svega, omogućiti čovjeku sretan i vječan život na onom svijetu. Islam također služi očuvanju mira, ravnoteže i pravde na ovom svijetu. Čovjek nije samo mozak, pamćenje i razum, niti samo duša, srce ili tijelo – sve ove dimenzije čine čovjeka i žele biti zadovoljene. Istovremeno je čovjek društveno biće, koje sa ljudima koji ga okružuju treba živjeti u atmosferi pravde, sloge i međusobne pomoći, kao i biće koje je u određenoj prirodnoj okolini došlo na svijet.

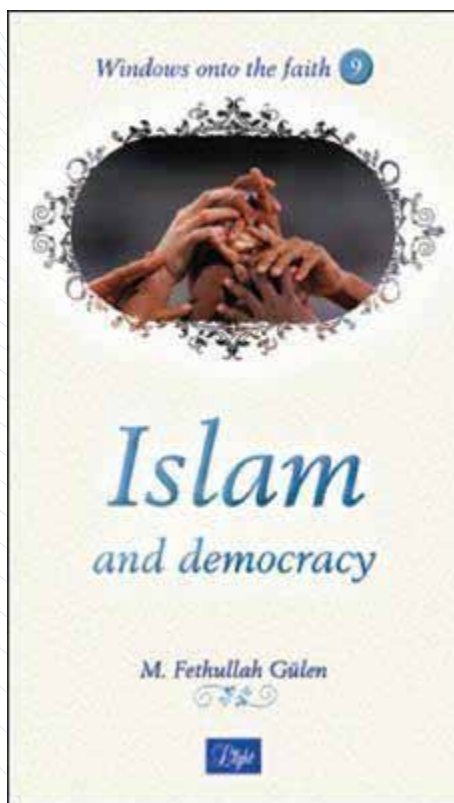
Islam ne predstavlja ni mistični fenomen, niti filozofiju ili neku političku, društvenu ili ekonomsku ideologiju. Radi se prije svega o vjeri, koja se bazira na Božijoj objavi.

Kada ovu temu posmatramo iz drugog gledišta, vidjet ćemo da ljudski život ima i druge dimenzije, koje su u potpunosti izvan dometa čovjekove

ve slobodne volje i da je on podređen određenim zakonima na koje ne može utjecati. Njegovo prirodno okruženje, ekosistem, ima posebne zakone, kojima se čovjek mora podrediti, bez obzira da li ih mogao promijeniti ili ne. I sljedeće tačke su izvan čovjekove slobodne volje: vrijeme i mjesto rođenja i smrti, sastav i priroda porodice, porijeklo, boja kože, oblik tijela, a prije svega pitanje da li će ikada doći na ovaj svijet. Osnovnim potrebama čovjeka i načinom na koji će se tim potrebama udovoljiti, kao i izvršavanjem funkcija ljudskog tijela, koje sam čovjek opisuje kao „ja“, ne može upravljati njegova volja. Svi ovi činioci, koji kao opna okružuju ljudski život i na taj ga način uokviruju, daruju čovjeku nepromjenjive dimenzije i principe.

Čovjek dolazi na svijet, bez da zna nešto o životu ili da poznaje svoju okolinu. Mora sve otpočeti (na)učiti. Dok su, čini se, životinje prije rođenja podučene u sasvim drugom svijetu: svoje sposobnosti ne moraju tek usvojiti, a i učenje im pada lakše. Tek rođen čovjek je potpuno bespomoćan i ovisi o tuđoj pomoći. Samo za uspravan hod mu je potrebno otprilike godinu dana. Mnogo kasnije, nakon puberteta, možda zna odlučiti šta je štetno, a šta dobro za njega. Kako bi upoznao život sa svim usponima i padovima, potrebno mu je mnogo duže. I na kraju svog života čovjek nije dovoljno naučio. Ljudsko biće se prvenstveno sastoji iz razuma i bezbroj složenih osjećanja, koji ga povezuju s okolinom. Posebne poteškoće mu pričinjava njegova egzistencija, razapeta između budućnosti i prošlosti. S jedne strane nosi sa sobom patnje prošlosti, a s druge strane ga muče strahovi šta budućnost nosi sa sobom. Pored toga se suočava s pitanjima o svrsi svog postojanja na zemlji: „Ko sam, ko ili šta me je poslalo na ovaj svijet, ko mi nudi smjernice na ovom putu, šta zahtijevaju život i smrt od mene?“

Želje, ciljevi i potrebe čovjeka su beskonačno veliki. Ne zadovoljava se cvijetom, pa ni vrtom. Ne, on sanja o raju. Nije mu dovoljno sresti se s prijateljima, već žudi za susretom

sa rodbinom i preminulim osobama, s kojima je nekada bio blizak. Čovjekova čežnja traje do vječnosti.

Dok se religija u potpunosti bavi izučavanjem bića i života čovjeka, uzimajući pri tome u obzir sve gore navedene dimenzije, politički, socijalni i ekonomski sistemi i ideologije se zanimaju isključivo određenim aspektima društva. Pored toga su ograničeni na ovozemaljski život, dok život poslije smrti većinom ne uzimaju u obzir.

S vremena na vrijeme nije u stanju vidjeti ono što je neposredno, dok mu mašta, misli i znanje povremeno prekoračuju granice materijalnog svijeta i prodiru u svjetove vječnosti. Nekada je čovjek beznačajan kao sitna tačka, dok mu u drugom trenutku osjećanja izlaze izvan okvira ovog svijeta ili uspijeva da zbrine svijet, baš kao sitnu tačku, u svoje srce.

U centru pažnje svih rasprava o religiji, demokratiji i drugim političkim sistemima ili filozofijama

bi trebao biti čovjek. Samo ovakav pristup dozvoljava preciznu i pouzdanu analizu i ocjenu pojedinih predmeta rasprave. Kada se npr. religija, a pogotovo islam, poredi s nekim demokratskim ili drugim političkim, društvenim ili ekonomskim sistemom, onda se veoma brzo prepozna problem u takvom poređenju. Jer, dok se religija u potpunosti bavi izučavanjem bića i života čovjeka, uzimajući pri tome u obzir sve gore navedene dimenzije, politički, socijalni i ekonomski sistemi i ideologije se zanimaju isključivo određenim aspektima društva. Pored toga su ograničeni na ovozemaljski život, dok život poslije smrti većinom ne uzimaju u obzir.

Navedene dimenzije ljudskog života, s kojima je vjera suočena, nisu povezane određenim vremenom, već općenito važe. Imale su isti značaj i jednaku vrijednost za prve ljude, kao i za ljude današnjice. Ni u budućnosti se neće promijeniti. Nasuprot tome stoje svjetski sistemi, koji konstantno podliježu promjenama: razvijaju se ka pozitivnom, ali i ka negativnom i pri tome se prilagođavaju uslovima ovosvjetskog života. Sud o takvim sistemima je uvijek relativan.

Vjera u Jednog Boga, vječnost, poslanike, pisma Božije objave, meleke i predodređenje ne podliježe nikakvim promjenama. Isto važi i za molitvu Bogu, kao i za univerzalne etičke vrijednosti, koje su već od prvih ljudi bile priznate i prihvaćene. Dakle, kada religiju, a pogotovo islam, poredimo sa demokratijom, ne smijemo izgubiti iz vida činjenicu da demokratija nije mjerodavna veličina i da je u raznim zemljama i u različitim vremenima drugačije shvaćena. Nasuprot tome stoji religija koja raspolaže raznim pravilima i vrijednostima za ljudski život. Uporedba između demokratije kao političkog i društvenog sistema i islama, mora islam ograničiti na (ovo)svjetski život.

Glavna polazna tačka, glavni cilj i nepromjenjivi principi islama, koji su definirani kroz tu polaznu tačku i cilj, igraju također značajnu ulogu u određivanju načela za promjenjive aspekte ljudskog života. U tom smislu se islam ne izjašnjava izričito

za jednu vrstu državnog uređenja i ne poziva ljude da ih na osnovu jednog modela uređuju. Umjesto toga, islam nudi osnovna načela, koji ljudima daju određenu slobodu u načinu oblikovanja državnog modela. Ustrojstvo države i oblik vladavine se moraju prilagoditi vanjskom okviru, bez kršenja osnovnih načela. Kada islam i demokratiju međusobno poredimo, onda trebamo uzeti upravo te osnovna načela islama i uporediti ih sa današnjim modernim i slobodnim demokratijama.

Islam se ne izjašnjava izričito za jednu vrstu državnog uređenja.

Umjesto toga, islam nudi osnovna načela, koji ljudima daju određenu slobodu u načinu oblikovanja državnog modela.

Iako demokratska ustrojstva nisu sasvim nova pojava, probile su se tek s Francuskom revolucijom. Umjesto monarha, narod je uspostavio vladu. Umjesto zajednici, svakom čovjeku je ukazan veći značaj. Svakom pojedincu bi trebala biti data sloboda samostalnog uređenja života. Naravno da su i tada, kao i sada, ljudi živjeli u zajednicama, zbog čega osnovne slobode čovjeka nisu smjele ići na štetu zajedničkog života. Odlučujući kriterij za demokratsku zajednicu je bio i još uvijek jeste težnja za blagostanjem i srećom pojedinca.

Islam ne poznaje diskriminaciju na osnovu narodne pripadnosti, boje kože, izgleda ili zemlje porijekla. Svi ljudi su isti i pred zakonom jednaki, kao „zupci češlja“, kako je opisano u jednom hadisu. I sljedeći hadis potcrtava jednakost među ljudima: „Svi potičete od Adema, a Adem je od zemlje. O Božiji robovi, budite braća!“ Imetak i moć, porijeklo iz određene porodice ili starost u odnosu na druge ne opunomoćuju osobu za vlast nad drugima. Islam naglašava da pravda i pravo imaju potpunu prednost. Pravda i zakon su u islamu temeljne stvari i svaki pojedinac uživa određena prava, koja se ne smiju žrtvovati za zajednicu. Vjera, razum (pravo na zdravu dušu i zdrav duh), život, lični imetak i porodica imaju posebnu zaštitu. Ova osnovna načela grade osnovu za slobodni izbor vje-

re i vjerovanja, slobodno primjenjivanje vjere, pravo na lično mišljenje, privatno vlasništvo, kao i pravo na sklapanje braka i potomstvo. Pored toga se individualnost, intimnost i nepovrjedljivost života zasniva na gore navedenim načelima. U islamu važi načelo individualnosti krivice: nijedna osoba ne smije biti optužena za tuđi prekršaj nekog prava ili zakona. Također osoba se smije osuditi tek onda ako je krivica dokazana bez ikakve sumnje.

Načela koja proizilaze iz kur'anskih ajeta i hadisa nisu u suprotnosti sa osnovnim načelima demokratije, štaviše oni vode ka istom cilju.

Značajnu ulogu u poređenju islama i demokratije igra i faktor predodređenja. Skroz u suprotnosti bilo kojoj vrsti fatalnosti i determinističkoj „historiji“ zapadnih historijskih filozofija prošlog stoljeća, islam čovjeka posmatra kao glavnog pokretača historije. Svaki pojedinac utječe slobodnom voljom i ponašanjem na svoju okolinu na ovom svijetu, ali i na svoj budući život na onom svijetu. Zajednice, koje su proizvodi ljudi, odlučuju na osnovu vjere, svjetonazora, a prije svega svog načina života o svojoj sudbini, svom usponu ili padu. Kur'anski ajet „Allah neće izmijeniti jedan narod dok on sam sebe ne izmijeni.“ (13:11, prijevod: Korkut) nas upućuje na to da zajednice ljudi sudbinu drže u svojim rukama. U jednom hadisu stoji da će vladar naroda biti onakav ka-

kav je i sam narod. Navedena osnovna načela islama nisu istovjetna sa demokratskim, ali istovremeno i ne stoje u suprotnosti s njima. Načela koja dolaze do izražaja u gore navedenom ajetu (13:11) i hadisu vode ka istom cilju kao i osnovna načela demokratije, „samovladavine“ naroda. Činjenica da islam slobodnu volju čovjeka o vlastitoj budućnosti, kao i o budućnosti svoje zajednice stavlja u prvi plan, ukazuje na potrebu da se odgovornost vlasti prebacuje na narod. I pri obznani važnih načela, u Kur'anu se obraća cijelom narodu: „O vi, koji vjerujete!“ Obaveze, koje moderna država nalaže svojim građanima odgovaraju ustvari onim obavezama koje islam nalaže muslimanima. Shodno vrsti islamskih dužnosti, govori se o „zajedničkim dužnostima“, „zajedničkim potrebama“ ili „zajedničkom sunnetu“. Stanovništvo jedne države ispunjava ove obaveze tako što osniva potrebne ustanove i djeluje po načelima podjele rada. Zbir svih osnovanih ustanova čini zapravo državu. Islam se zalaže za državu koja se zasniva na „zajedničkom ugovoru“. Takvo ustrojstvo vlasti predviđa slobodan izbor stanovništva o sastavu vladajućeg državnog aparata, te zahtijeva od sudjelujućih stranaka u vladi da se neprestano sastaju radi međusobnih razgovora i dogovora. Narod u ovakvom modelu državnog uređenja nadgleda vlast.

Cilj društvenog sistema u islamu je da čovjek i zajednica budu zdravi i da posjeduju vrline na osnovu kojih će pridobiti Božiju naklonost. Načelo međusobne podrške i sloge

zamijenjuje načelo sukoba. Kao spornu između različitih slojeva društva islam prihvata vjeru i zajedničke osjećaje i vrijednosti, a nipošto rasizam ili agresivni nacionalizam. Cilj društvenog reda je odgoj zrelih i upućenih ljudi, što se postiže „obrazovanjem duše“.

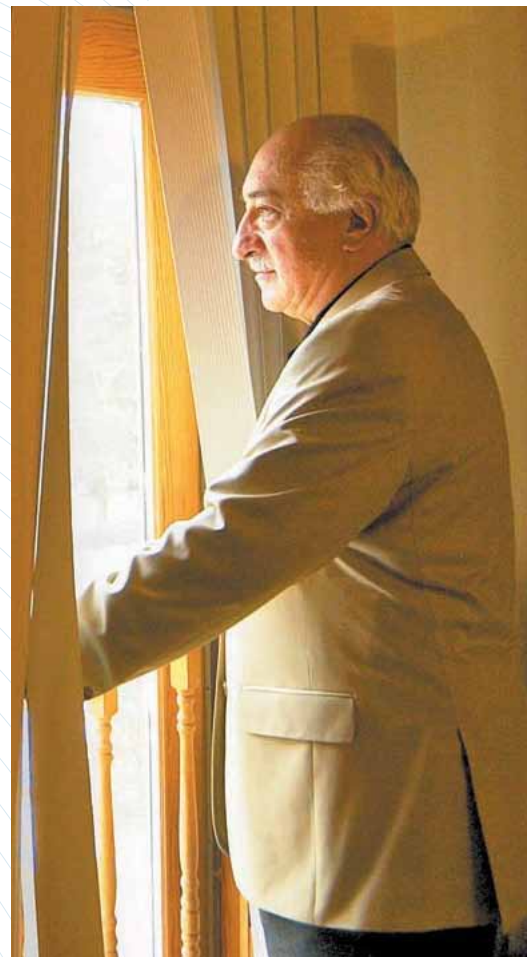
Međuljudski odnosi, prema islamskom shvatanju, se trebaju graditi na „pravu“, a ne na „snazi“.

Društvene zajednice trebaju graditi pregrade od raznih požuda, kao i podsticati dušu da se posveti uzvišenijim stvarima koje čovjeka mogu zadovoljiti. Na taj način se čovjek ohrabruje ka svom upotpunjenju i postanku istinskog ljudskog bića. Pravo žudi za jedinstvom umjesto za nejednakošću i svađom. Vrline zahtijevaju slogu. Načelo međusobne podrške znači pomagati jedni druge. A vjera i zajednički osjećaji i vrijednosti daju kao rezultat bratstvo i osjećaj zajedništva umjesto

mržnje. Ukoliko se duša podstiče ka svom usavršavanju i čovjek u cijelom svom biću biva sve zreliji, onda to i na ovom i na onom svijetu vodi ka sreći i blagostanju.

Demokratija je sistem kojem treba vremena, koji se razvija i koji se mora razvijati. Demokratija do današnjeg dana prati različite razvoje i pratit će ih i dalje. Vremenom će postati pravedan sistem koji još više počiva na ljudskosti, pravdi i istini. Zato bi se demokratija trebala obazirati na sve aspekte ljudskog bića. Trebala bi obratiti pažnju na sve potrebe čovjeka, bez zapostavljanja duhovne strane toka ljudskog razvoja. Demokratija bi trebala proširiti svoje vidike. Također bi trebala uzeti u obzir i čovjekov život poslije smrti i ne bi smjela zaboraviti da je čovjek biće sa raznim potrebama, koje se ne završavaju njegovom smrću. Kada to uspije, onda će ući u jednu fazu zrelosti u kojoj su svi ljudi sretniji nego što su to sada.

*Sa njemačkog prevela:
Mag. Edina Rifatbegović*

Mag. Edin Salihodzic

SELBSTSTÄNDIGER BILANZBUCHHALTER

Ihr Partner in allen betriebswirtschaftlichen Angelegenheiten, insbesondere:

- **Buchhaltung** (inkl. Erfassung der monatlichen Steuererklärungen in eigenem Software)
- **Personalverrechnung** (Abrechnung von Monatsgehälter bzw. -löhnen)
- **Einnahmen-Ausgaben Rechnung** (für Ärzte, Künstler, kleine Unternehmer)
- **Bilanzen und Jahresabschlüsse**
- **Beratung bei Erstgründung** (Gesellschaftsverträge, Bestellung von Geschäftsführern, Gewerbeschein, usw)
- **Rechtsformauswahl** (GmbH vs Einzelunternehmen oder etwas anderes?)
- **Steuerliche Fragen** (Leasing vs Kauf? Brauche ich eine Rechnung mit USt oder ohne USt? Wie soll die Rechnung ausschauen? usw)
- **Behördenkorrespondenz** (Finanzamt, Krankenkasse, Gemeinde, BUAK, Concisa, usw)
- **Hol- und Bringservice** (für Raum Wien)
- **Zahlungsverkehr** (via Netbanking)
- **Kostenlose Beratung im ersten Monat**
- **Kostenlose Übernahme vom alten Steuerberater/ Bilanzbuchhalter**

TEL: 0664 186 3872
FAX: 01 2767 951

WWW.SALIHODZIC.AT
EDIN@SALIHODZIC.AT

BRAUNHIRSCHENGASSE 51/20
1150 WIEN

Odlomak iz knjige
„Socio-psihološke dimenzije Kur'ana“
autora Edina Tuleta

PSIHOLOGIJA DETALJA

Poput vječnosti sačinjene od sekundi, univerzuma sačinjenog od atoma, virtuelnog svijeta utemeljenog na najprostijim brojevima, veličanstvenog Kur'ana satkanog od harfova, i cio čovjekov život je sačinjen od mnoštva vješto uklopljenih djelića. Naše trenutačno prebivalište je, dječije rečeno, prostor koji vidimo kroz prozor, a u kome su smještene zvijezde, planine, doline, drveće, zajedno sa mnoštvom drugih pojedinosti. Ma koliko nam se činile baznačajne, Stvoritelj najslikovitije govori koliko su te pojedinosti bitne:

...i ne otpadne nijedan list, a da ga ne zna. I nema zrnca u tminama Zemlje, ni svoježeg ni suhog, a da nije u Knjizi jasnoj. (El-Enām, 59)

Raznovrsna kompaktnost ovog svijeta je prepoznatljiva kroz Stvoriteljevo, dž.š., stvaranje u kojem je uočljiva enormna briga za unikatne detalje koji krase sve stvoreno, pa nas obavezuje – kroz sveprisutnu iznijansiranošću – na suptilan pristup životnim sudbinama koje nemamo pravo gledati crno-bijelim. Toliko je, u početku, malenih stvari u ovom životu, poput prodornih zrnaca iz utrobe zemlje, koja kroz

svoje ustrajno djelovanje izrastaju u gorostase koji mame uzdah. Mlađi čitaoci će se sjetiti mudrog životnog stava običnog čistača ulica iz Roma – *Momo*, njemačkog autora Michaela Ende. Taj čistač ulica je tokom svoga rada imao samo jednu brigu – kako naredni zamah metlom izvesti što besprjekornije, i ne pomišljajući se žaliti na dužinu puta ili veličinu grada. Sa takvim stavom, zamah po zamah, korak po korak, ulica po ulica, kvart po kvart, i cio grad bi blistao. Čovjek, ili društvo, koji razvije kod sebe takav životni fokus, odgovorno nastojeći svaku narednu riječ i djelo izvajati u najljepšem obliku, svaku narednu minutu života popuniti lijepim kao da je posljednja – neminovno će izrasti u veličinu i ljepotu koja fascinira.

Čovjek, ili društvo, koji razvije kod sebe takav životni fokus, odgovorno nastojeći svaku narednu riječ i djelo izvajati u najljepšem obliku, svaku narednu minutu života popuniti lijepim kao da je posljednja – neminovno će izrasti u veličinu i ljepotu koja fascinira.

Naučnici su definirali prošlost kao skup sjećanja, a budućnost kao skup želja i nadanja. S tog aspekta gledano, jedini istinski stvaran životni period je sadašnjost, tj. ovaj momenat u kojem, npr., upravo čitate ove redove ili vrijeme u kojem određena radnja još traje. Ljudi – zavarani dugim nadanjima, tj. subjektivnim uvjerenjem da imaju dovoljno vremena – kontinuirano dopuštajući sebi luksuz nedjela, ispuštaju priliku da svoju sadašnjost dovedu do perfekcije. Poslanik islama, a.s., potpuno svjestan pomenu-te mentalne varke (duga nadanja), nudi ispravnu mentalnu strategiju, pa kaže:

Klanjajte svaku molitvu kao da vam je posljednja. (Ahmed)

Analogno ovom savjetu možemo reći – živite svaki dan kao da vam je posljednji, pišite svaku riječ kao da vam je posljednja, razgovarajte sa ljudima kao da ih drugi put nećete vidjeti, i vaša djela će biti kvalitetnija. Loš i dobar čovjek se postaje različitim životnim izborima koji, uslijed ponavljanja, bivaju duboko

utkana u ljudska lica, ostavljajući jasne siluete koje prepoznamo u načinu gledanja, širokoj lepezi osmijeha, malenoj nesvjesnoj kretnji, vrsti zračenja kojeg doživljavamo itd. Loše i dobre osobe su utjelovljeni oblik djela na kojima smo ustrajali, jer putevi od hiljadu milja počinju jednim korakom, početak vječne sreće ili nesreće odabirom jednog svjetonazora, duševne more počinju sa jednim pogledom, umna smušenost jednim gutljajem itd. Sugestivnost i *genetska* naivnost nisu isprike niti alibi za hronične posrtaje, nego prokletstvo.

„Sitnice“ i sudbina

Od svježe okupanog djeteta u majčinom krilu, koja mu kroz molitveni šapat priziva svu sreću svijeta, pa do beskućnog starčića koji spotičući se pijan između kafanskih stolica, namješta drhtavom rukom kosu rastrešenu padom – kao posljednji izraz očuvanja vlastitog dostojanstva – krije se greška na kojoj je to dojučerašnje dijete ustrajalo.

Bezazleno grudvanje okorjelih kriminalaca u zatvorskom krugu prekrivenim čistim snijegom budi uspomenu na period kada su te grudve pravile i bacale iste, ali „čiste“ ruke. Mnogo je faktora koji pospješuju proces biranja pogrešnih životnih izbora i isti su, vrlo često, vješto smješteni u detalje na koje rijetki obraćaju pažnju.

Nastavnica koja učenika u osnovnoj školi pohvali ukazujući mu posebnu pažnju zato što je pri-

javio kolegu iz razreda zbog nekog nestašluka ili propusta – sije prve klice uhodništva i špijunaže u male dječije mozgove, šaljući poruke cijeloj generaciji da tužibakanje donosi status i privilegije.

Tužibabe postaju mjezimci, a mjezimci se po definiciji moraju znati umiljavati lažnim autoritetima i praviti nedopustive kompromise, hraneći njihov krhki osjećaj važnosti i oblažući svoj životni put vlažnom sluznicom karakterističnom za ljigavca. I tako društveno-obrazovni sistem uzgaja cinkaroše, podlace i kuk(avi)ce koji „klize“ u političko-ekonomsko-vjerski „vrh“, dok osobe od kvalitetnijeg materijala nakon sistematskih provokacija i šikaniranja – na koje obično netaktilčno reaguju – usmjeravaju u različite popravne ustanove, lansirajući ih utabanim putem od delikvencije do podzemlja.

Nastavnica koja učenika u osnovnoj školi pohvali ukazujući mu posebnu pažnju zato što je prijavio kolegu iz razreda zbog nekog nestašluka ili propusta – sije prve klice uhodništva i špijunaže u male dječije mozgove, šaljući poruke cijeloj generaciji da tužibakanje donosi status i privilegije.

Nijedno moderno društvo ne želi previše neovisnih umova koji će dovoditi u pitanje temelje postoje-

ćih sistema, a putem posebnih metoda kroz obrazovno-ekonomski sistem filtrira minimalan procenat „genijalaca“ čija se pamet ubrizgava u temelje postojećih poredaka, dok se veliki dijelovi populacije sa ništa manjim umnim predispozicijama kanališu u sportsku ili različite forme nefunkcionalne umjetničke industrije. Iako je teoretska vizija svakog ozbiljnog svjetonazora odgajanje mladih lidera koji će biti spoj atletskih tijela i umova mudraca, u praksi imamo umjesto intelektualne gerile intelektualne baje, direktore koji u aktovkama nose sprejeve za samoodbranu, i vjersko-političku elitu koju je lakše preskočiti nego zaobići.

Stariji profesor je provokativno pitao studente na času: „Zašto ste vi ovdje?“ misleći na univerzitet. Studenti su odgovarali lepezom odgovora koji su obuhvatali različite forme uzvišenih motiva, da bi im na kraju šeretki doskočio: „Ne. Nego zato što ne znate (igrati) lopte.“ Ljudi prečesto prolaze kroz cijele sisteme obrazovanja sa nejasnim motivima, uspješno se lažući da stiču znanje u ime uzvišenih ciljeva, dok se radi o običnim traganjem za luksuznim životom ili jedinom polju gdje se mogu istaknuti i zadovoljiti uske interese pošto im je jasno kada se pogledaju u ogledalo da nemaju potrebne predispozicije za uspješnu sportsku karijeru, karijeru *Kazanove* itd.

Pripremila:

Tamara Tabaković-Halilović

Džemaludin Latić spada među najistaknutije bosanskohercegovačke pisce i profesore islamskih nauka. Kao član Mladih muslimana osuđen je na 6 godina zatvora u poznatom sarajevskom procesu. Bio je dugogodišnji politički saradnik predsjednika Alije Izetbegovića i uz njega je proveo najteže dane agresije na Bosnu i Hercegovinu. Prof. Latić je doktorirao na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu na kojem danas predaje Tefsir. Povodom promocije zbirke hadisa „Cvjetovi iz Muhammedove s.a.v.s. bašče“ koju je preveo s arapskog na bosanski jezik, prof. Latić je nedavno boravio u našim džematima u Beču, što smo iskoristili za jedan kratki intervju.

Intervju sa prof. dr. Džemaludinom Latićem

Bošnjaci su najpoželjniji susjedi u Hrvatskoj

Oaza: Uvaženi profesore Latiću, jednom prilikom ste izjavili da su Bošnjaci sol Balkanskog poluotoka. Šta ste tačno mislili pod ovom sintagmom?

Prof. Latić: Sol zemlje je jedna sintagma iz svetih tekstova i ona obilježava one ljude koji daju boju društvu kao što sol daje ukus hrani. Bošnjaci su sol Balkanskog poluotoka jer su najbolji susjedi, široke su ruke, vedrog čela, nasmijani i puni životnog poleta. Prije dvije godine u Hrvatskoj je sprovedeno jedna

anketa sa pitanjem: Koga biste vi kao Hrvat poželjeli najviše imati kao susjeda od naroda koji okružuju Hrvatsku i s kojima Hrvati žive zajedno? Čak 70 % učesnika je reklo da bi željelo Bošnjake za susjede i to samo potvrđuje moju tezu.

Oaza: Već duže vrijeme se govori o Vašim memoarima koje biste trebali uskoro objaviti. Možete li nam reći malo više o tome i kakva nas to iznenađenja čekaju koja ste već više puta najavljivali?

Prof. Latić: To će ustvari biti memoari jedne generacije koja je zapamtila jedan strašan ateistički režim, kada je islam bio progonjen i kada se mislilo da će skroz nestati. Ja sam tada bio mladić i zapamtio sam sve važnije ljude bošnjačkog naroda, koje sam u jednom svom eseju nazvao hrastovima bošnjačkog identiteta. Ja sam student prije svega svoga babe Salih efendije, pa sam onda student hafiza Trebinjca, profesora Đoze, Kasima ef. Hadžića, pa sam onda student Ahmeda ef. Smajlovića ali i Alije Izetbegovića, Atifa Purivatre, Muhameda Hadžijahića, Senada Rizvića, Fejzulaha ef. Hadžibajrića, Abdulaha Šaćirovića i hafiza Hadžimulića. Ja sam studirao tri studijske grupe u isto vrijeme i tada sam upoznao sve te ljude. Jedino nisam upoznao političare u vrijeme komunizma, ali sam čitao na primjer o Kasimu Suljoviću, jednom od naših najvećih politologa koji je mlad umro. Upoznao sam ljude iz emigracije kao Smaila Balića i Teufika Velagića. U Americi sam saznao, kada je već bio umro, za Čamila Avdića, kao i za Taiba Okića u Turskoj. Jednostavno sam sudbinski bio predodređen za sve te konekcije i moji memoari će opisati to jedno naše historijsko doba.

... u džematu Gazi Husrev-beg

Ja te memoare pišem i radi vas i svoje troje djece da budete barem za jotu pametniji od ove generacije. Ja se nadam da će moji memoari biti veliki temelj jedne literature koja nam je neophodna.

Oaza: Kada možemo očekivati Bošnjačku televiziju o kojoj se odavno govori i kakav je odnos današnjih javnih emitera u BiH prema Bošnjacima?

Prof. Latić: U BiH ima dosta dobrih kao i dosta loših stvari i smatram da su mediji najlošija stvar u našoj državi, osim recimo Radija Bosne i Hercegovine kao i Radija Federacije koji su ipak korektni. A mislim da ćete vi ako Bog da već naredne godine moći ovdje u Austriji gledati preko satelita Bošnjačku radio-televiziju i imat ćete i novi broj Ljiljana, samo što će se drugačije zvati.

Oaza: Mnoga omladina je željna nekih promjena. Da li je, prema Vašem mišljenju, moguć i kod nas u BiH scenarij kao u arapskom svijetu u kojem su udružene skupine omladinaca dale u velikoj mjeri svoj doprinos u ostvarivanju promjena?

Prof. Latić: Omladina će ako Bog da u potpunosti preuzeti svoju ulogu na svoj način i u svojim okolnostima, a to znači da spoznaju učenje Muhammeda s.a.v.s. i da krenu njegovim putem. U vrijeme kada je Muhammed s.a.v.s. oglosio svoje poslanstvo bio je jedan mladić, koji je njega poznao i prije poslanstva, i kada je on čuo da je Muhammed s.a.v.s. objavio da je on poslanik, taj mladić je rekao sljedeće: „To mora da je neka velika istina, koja me obavezuje, jer je on Božiji poslanik, ili je to velika laž i ne može biti ništa treće. Idem da provjerim da li je to zaista Božiji poslanik ili nije.“ On

... u džematu Ebu Hanife

je otprilike tri godine trčao za Božijim poslanikom da gleda i sluša šta on govori. U ove prve tri godine taj mladić nije primio islam i tek nakon što su one prošle on je jednog dana došao pred Božijeg poslanika da izgovori šehadet.

Lice Muhammeda s.a.v.s. se razvedri, pa je kazao: „Dobro mladiću, ja tebe tri godine posmatram kako me pratiš i kako se ne izjašnjavaš, niti me napadaš niti me prihvataš. Zašto si tek sad došao?“ Mladić je odgovorio: „O Božiji poslanice, kada sam čuo da si ti tvrdio da si poslanik ja sam rekao da je to ili velika istina ili velika laž. Odlučio sam to provjeriti. Ukoliko je to istina, onda to mene obavezuje i moram živjeti prema tvom poslanstvu, a ukoliko budeš lagao, onda te moram pobijati. Ja sam te pratio tri godine koliko god sam mogao i kada god si ti govorio sve se poklapalo sa mojim razumom. Da ti nisi Božiji poslanik sigurno bi barem jedanput izrekao neku laž ili polulaž, neku neslanu šalu ili nešto što ne pristoji tebi kao Božijem poslaniku. Ne, sve što si govorio bilo je dostoj-

no i istinito i sve se slaže s mojim razumom.“

Ja pozivam našu omladinu da shvati da je islam vječito živa vjera i da je neprevaziđena. Naša omladina ne treba bolovati od kompleksa tzv. mita o progresu, koji podrazumijeva vjerovanje ljudi da je sve sutrašnje bolje od današnjeg i da će nauka donijeti sreću čovječanstvu. Samo Božija objava i poslanstvo od ukupno 124.000 vjerovjesnika donosi sreću čovječanstvu i nema drugog puta ka tome. Božije poslanstvo je neprevaziđeno i čovječanstvo nije ni izbliza ispoštovalo ono što Allahova knjiga traži od nas.

Šta mislite za koliko stotina miliona ljudi bi nastupila sreća kada bi se ukinuo kamatni sistem?!

I kako se onda može reći da je Kur'an prevaziđen.

Zamislite na primjer da se ljudski rod u Ujedinjenim nacijama složi da od danas više nema kamatnog sistema zato što ugrožava stotine naroda i država, te čini nepravdu

time što jedni uživaju dok se drugi pate i rade. Šta mislite za koliko stotina miliona ljudi bi nastupila sreća kada bi se ukinuo kamatni sistem?! I kako se onda može reći da je Kur'an prevaziđen.

Šta mislite koliko bi bilo obradovanih naroda kada bi ljudi rekli da više nema alkoholiziranja, drogiranja, prostitucije i hazardnih igara a na drugoj strani se bogati obavežu da daju pomoć siromašnim. Ovo bi sigurno donijelo veliki berićet cijelom čovječanstvu. Stoga, Kur'an je neprevaziđen i Muhammed s.a.v.s. je poslanik svih ljudi i on je naš učitelj.

Oaza: Kakvu poruku na kraju možete uputiti našoj bh. dijaspori uzimajući u obzir da su samo 10 % njih članovi Islamske zajednice, a da samo 4 % od te skupine šalje svoju djecu u mekteb? Na koji način možemo to promijeniti i unaprijediti?

Prof. Latić: Ja poručujem našoj omladini da ih puno volimo i neka slijede savršeni put Muhammeda s.a.v.s. Mislim da je ovo dovoljno.

Razgovarao: Eldin Bajrić, prof.

... u džematu Bosna

HOTLINE
0699 190 72 388
eMAIL
info@helpaustria.at

**Ich werde dir
dankbar sein!**

Der Prophet Muhammed, Friede und Segen auf ihm, sagte:

„Wenn der Mensch stirbt,
hören seine Taten auf, außer dreierlei:
einer fortlaufenden Spende (Sadaqa Dschariya),
gutem nützlichen Wissen,
und einem rechtsschaffenen Kind,
das für ihn Bittgebete spricht.“ Muslim

www.humanhelp.at

Projekt#1:
Brunnen

€15

Projekt#2:
Brot für die Familie

€20
für ein Monat

Projekt#3:
Olivenbäume

€15
ein Baum

Projekt#4:
Akika und Adak

ab €70

Projekt#5:
Islamische Bücher

€10

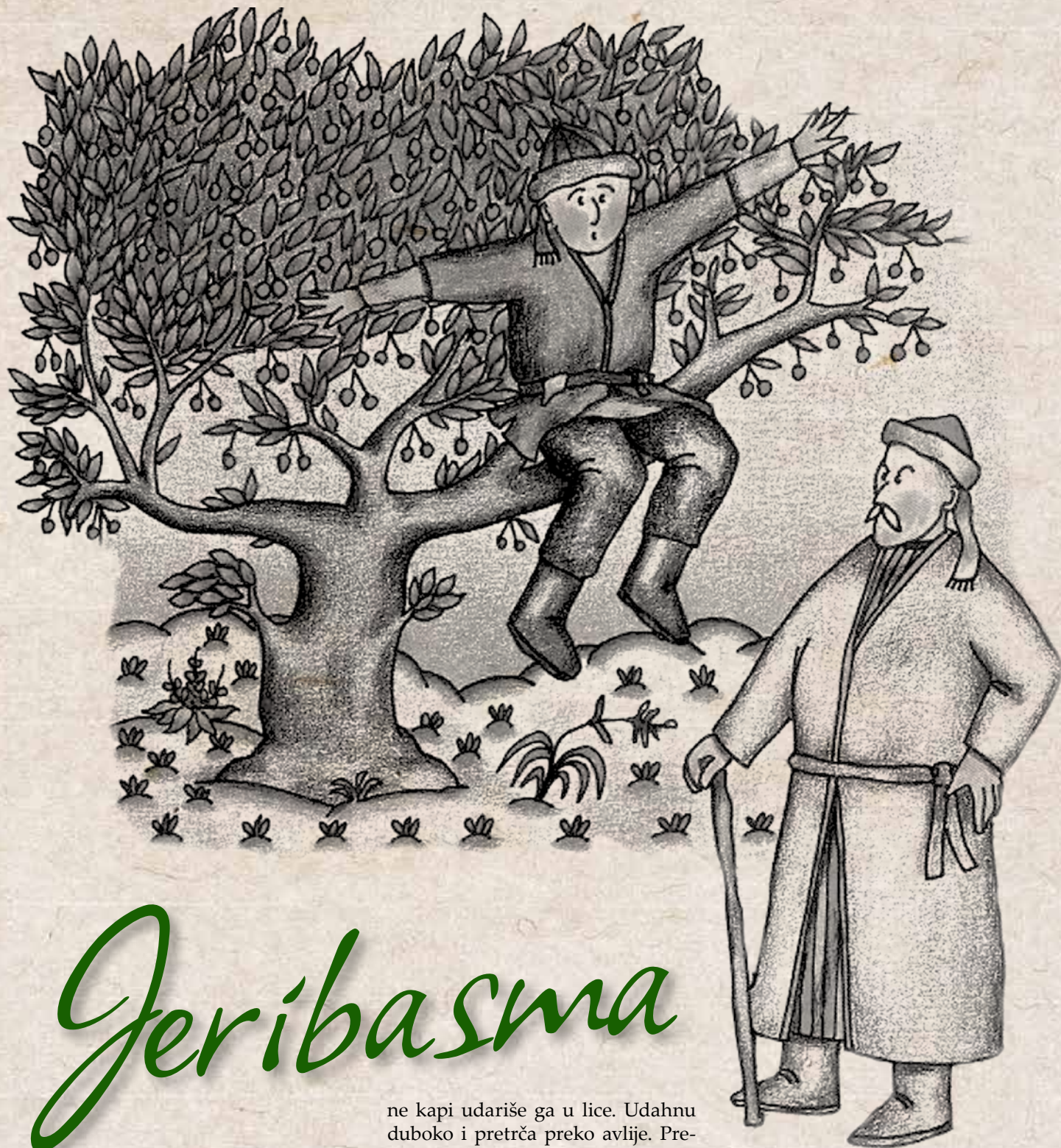
Projekt#6:
Waqf | Stiftung

€15

Projekt#7:
Ziegen

€180
3 Ziegen

Spendenkonto • Bankverbindung • Bank Austria • BLZ 12000 •
Kontonr.: 512 800 553 05 • IBAN: AT 96 1200 0512 8005 5305 • BIC: BKAUTWW

Jeribasma

- Sad je prilika! – pomisli gledajući krošnjato stablo jeribasme.

U tom bljesnu munja popraćena tutnjavom groma i za tren se ukazaše zreli plodovi, sočni i neodoljivi.

- Onaj titiz neće ni pomisliti' da bi u ovoj holuji neko pokušao da ga ozijani.

Gledajući kroz prozorsko staklo, Mahmut je brojao korake do kruške. Rukom obrisa navlažene usne i izađe na verandu. Vjetrom noše-

ne kapi udariše ga u lice. Udahnu duboko i pretrča preko avlije. Pređe spretno preko plotu i u nekoliko koraka stiže do jeribasme. Čvrstvo prstima se zakači za raspuklu koru jeribasminog stabla i vješto kao vjeverica dopuza do prvih užutjelih plodova.

- Samo jednu da okusim! - bila mu je prva pomisao. Drhćući ispruži desnu ruku prema najbližem plodu. Tanka vršica grane povi se blago i u njegovoj ruci žutila se zrela jeribasma. Onako rosnu prinese je ustima i zubi mu uroniše u njenu mehkoću. Sladunjav sok već je osjećao na jeziku kad začu ljutit i piskav

glas hadžije.

- Silaz' ! Silaz', hrsuze, da bil hrsuze!

U Mahmutu zamrije svaki damar i iz ruke mu ispade nagrižena kruška. Iz poluotvorenih usta mu se cijedio jeribasmin sok pomiješan kišnicom niz bradu. Pod krošnjom, pregrnutog plastičnom kesom vidio je sitnog hadžiju kako jednom rukom prijeti, a drugom pridržava najlonku. Odozgo mu se hadžija učini mal i još sitniji, a oči mu ne-

kako krupne k'o u sove. Drhćući, polahko se počeo spuštati niz stablo. Starac ga uhvati za nogavicu i svuče na zemlju. Hrapava kora stabla zgreba mu noge i ostavi krvave tragove. A onda ga hadžija uhvati za uho jednom rukom a drugu podiže da ga udari, ali mu ruka osta u zraku. Za trenutak je gledao u preplašeno Mahmutovo lice i kroz požutjele zube sitno i piskavo procijedi:

- E, za ovo će ti babo suditi! - viknu i povede Mahmuta u pravcu kuće drzeci ga čvsto za uho.

- Evo ti hairlija! Jeribasme mi krao. Ili ga ti nauči redu ili ću ga ja naučiti!- ljutito izbrsti hadžija Mahmutovom ocu pred kućnim vratima. Kivan, okrenu se i ode. Tu, pred kućom i očevim smrknutim pogledom Mahmuta uhvati strah.

- Ulazi u kuću, sramoto jedna! - i pokaza rukom u pravcu vrata.

- Babo, nisam, ama...- htjede Mahmut da se opravda, ali otac je već izvukao kaiš i gole i okrvavljene dječje noge osjetioše oštrinu kaiša.

Osamljen, Mahmut je jecajući, kroz prozor gledao u veliko stablo. Kiša je i dalje padala i krupne kapi su se slijevale niz stablo. On priđe peći u čošku i sjede uz vrući odžak. U sobu uđe majka noseći toplu večeru.

- Jednom ćeš helać bit' zbog svojih harunluka! - reče tiho i dječaku je zvučalo kao da ga sažaljeva a ne da ga kori.

- Da je Allah htio svi bi ljudi bili džometi! Hajde sad jedi!

Majka tiho izađe iz sobe. Mahmut joj ništa ne odgovori niti večera. Peć je plamsala i po plafonu su igrali plameni jezici. Zagledan u čudnovate šare na plafonu Mahmut utonu u san. Miris ramazanskih iftara dopirao je iz kuća dok su djeca čekala da zasja šerefa na drvenoj sesoskoj munari. Nestrpljivo su čekala na to svjetlo i na bogato pripremljene sofere.

Na teraviji je džamija svaku noć bila puna i Mahmut je klanjao uvijek u prvom safu. Tako jednu noć poslije završene teravije ću efendijin i hadžijin razgovor.

- Efendija, bome će Ramazan minut a ove mi godine još na iftar nisi doš'o! Pa ja mislio, ako nemaš kakav drugi nijet, da sa hanumom dođeš sutra?

- Hoću, inšalah! - odgovori kratko efendija.

Mahmut, iskolaćio oči i gleda u obojicu.

- More l' tebi, hrsuze jedan što-god promać? - obrati mu se hadžija.

- More - izusti dječak a riječ sutra mu je brujala u ušima.

- Sutra, sutra ću ja tebi, titize, vratiti dug za jeribasme! - skupljenih usana i nabranih obrva već je u glavi razrađivao plan.

-Na Ahmeta mogu računat, vazda sam se za njega tuk'o. Više mi niko ni ne treba.

I dok je Mahmut tu noć u detalje kovao plan, hadžija ni u najstrašnijem snu nije mogao sanjati šta bi mu dan sutrašnji mogao donijeti.

Sutradan je hadžija svu ćeljad u kući uposlio oko saldisanja. Kćeri su prostirale najljepše sofra-bošće i brisale ajakli sahanе. On je u đugumima unosio vodu u mutvak gdje je hadžinica od najfinijeg brašna pravila jufke za kadaif.

Negdje oko ikindije hadžija ode u štalu da nahrani hajvane, a hadžinica u komšiluk. Mahmut i Ahmet su sve pratili pomno.

- Bel' hoće nešto od kone da donese - govori Mahmut Ahmetu. - Sad je prilika! - Ti se ne odmići od pendžera i pazi da ko ne naiđe!

Neprimjetno se ušulja u mutvak. Gorio je od straha i želje za osvetom. Ahmetu je kroz prozor stao spretno dodavati vruće bureke i slatke ružice. Sebi je u džepove stavljao kadaif. Agda mu se cijedila niz nogavice a slatki trag ostajao posvuda. Sladili su se na tavanu Ahmetove kuće.

- Bome, Mahmute, hadžiju će danas damla udariti! Govorio je Ahmet usta punih bureka.

- On je i dosad bio k'o damlaisan. Neg' bi ja volio znat' šta su iftarili?

- Ama čuće se! Hem se obruk'o, hem gladan ost'o.

- Nek iftare jeribasme! - smije se Mahmut glasno i zadovoljno.

Dječiji je razgovor tiho jenjavao. Gledajući žalosno u preostalu hranu kao da im u momentu dođe žal hadžije. Ali isto se tako brzo sjetiše jeribasme pa se ponovo razveseliše. Sokakom se čuo žamor ljudi kako svi siti i veseli idu na teraviju.

Priča pisana po sjećanju na pričanje mog dajdže Ibrahimagić Mahmuta. (Bosanski šehid - 1993)

Muamera Amra Beganović

Jeribasma je stara domaća sorta kruške. Donijeli su je Turci na Balkan. U prevodu sa turskog znači „ne dodiruj me“, što znači da je jako osjetljiva na dodir i uboj. Otporna je na mraz i sušu i nije probirač zemljišta. Njena stabla dostižu prečnik jednog metra i krošnju široku 18 metara te su zaista pravi gorostasi. Plod joj je težak oko 190 grama i sočnog, vodenog - slatkog okusa. Otuda izraz da se jeribasma „pije“. Živi do 300 g., a i sa 100 g. ima dobar okus. Današnje generacije ne poznaju jeribasmu, jer se rijetko može naći na pijacama. Tek u ponekoj avliji stoji još uvijek ko „dama“.

*titiz - škrtac
ajakli-sahan - okalaisani tanjir
hrsuz - lupež, kradljivac
bošča - stolnjak
kivan - ljut
damla - kap, udar
harunluk - obijest
damlaisati - udariti kap, šlagirati se
džomet - darežljiva osoba*

Knjigoteka

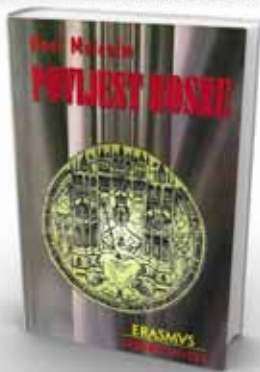
Da li ste čitali...?

„Televizija je jako poučna. Kad god neko upali televizor, ja odem u drugu sobu da čitam knjigu“
- Groucho Marx

„Sjedi sam uz lampu i otvorenu knjigu ispred sebe i voditi intiman razgovor sa osobama neviđenih generacija je zadovoljstvo koje se ni sa čim ne može porediti“ - Kenko Yoshida

Warum tötest du, Zaid? – Jürgen Todenhöfer

Dr. Jürgen Todenhöfer, pravnik, pisac i nekadašnji dugogodišnji poslanik u njemačkom parlamentu, već 30 godina putuje po arapskim i istočnim državama koje su zahvaćene ratovima, te je postao veliki poznavalac posebno Afganistana i Iraka. „Zašto ubijaš, Zejde?“ je istinita priča o običnom mladiću koji je zbog ličnih tragedija i nepravde od strane Zapada i sam uzeo oružje u ruke. „Bestseller koji će promijeniti našu sliku muslimanskog svijeta.“ *Frankfurter Allgemeine Zeitung*

Povijest Bosne – Noel Malcolm

Priznata i popularna knjiga Povijest Bosne britanskog historičara i novinara Noela Malcolma je jedinstveno djelo u kojem je obuhvaćena i naučno obrađena cijela epoha bosanske povijesti od prvih spomena imena zemlje u X stoljeću, pa sve do 1992. godine.

„Kako je jedan britanski historičar uopće došao na ideju da piše o historiji upravo ove balkanske zemlje? Odgovor se krije u spoju mojih historičarskih i novinarskih interesa koji su se iznenada poklopili zbog tragičnih okolnosti ovoga rata. Gotovo od prvog dana ratovanja u Bosni, zapadni su mediji bili puni mitova, laži i zabluda o naravi historije Bosne općenito i o uzrocima rata posebice.“ Iz predgovora knjige, 1994.

Socio-psihološke dimenzije Kur'ana – Edin Tule

Psiholog i autor Edin Tule, dotičući se mnogih ajeta i hadisa, analizira razne životne aspekte i podstiče čitaoca na samostalno razmišljanje, originalnost i objektivnost. „Do pravih informacija ili originalnih ideja dolaze samo duboko posvećene i pročišćene osobe, pošto je istinsko znanje Allahovo, dž.š., svjetlo, koje On, dž.š., ne daje ostrašćenim umovima, prljavim srcima niti dušama sitnih interesa.“ Citat iz knjige

Krstaški ratovi u očima Arapa – Amin Maluf

Knjiga Amina Malufa, libanskog kršćana, o krstaškim ratovima teži da bude najobjektivniji historijski sažetak o ovom sudaru barbarizma i civilizacije. Napisana je stilom koji oduzima dah i konkurira romanima.

„Krstaši su na Zapadu doprinijeli stvaranju negativnih mitova o Orijentu. Te slike se i danas još uvijek nalaze u glavama miliona ljudi. Jedan od razloga za to je i postojanje jednog intelektualnog vakuuma bez utjecaja različitih mišljenja. Naprimjer, na Univerzitetu u Oksfordu na spisku obavezne literature za studente koji izučavaju krstaške ratove nema arapskih autora.“ Jon West

Ugursuz – Nedžad Ibrišimović

Nedžad Ibrišimović (1940-2011) spada među najznačajnije bh. književnike i akademike. Roman Ugursuz, kojeg je napisao sa samo 28 godina, je jedno od njegovih najpoznatijih djela. „Nedžad Ibrišimović svakako je jedan od najzanimljivijih i najboljih bošnjačkih i bosanskih romansijera, a Ugursuz predstavlja jedan od estetskih vrhunaca modernističke paradigme.“ Enver Kazaz

Pogrebno društvo *MISK*

*U teškim trenucima
smo uvijek sa Vama.*

Kontakt:

Austrija: 0043 699 17 07 13 61

Njemačka: 0049 17 81 78 51

BiH: 00387 61 69 88 40

www.misk-beg.net

info@misk-beg.net

vl. Osman Begić

Pogrebno društvo „Misk“ pruža uslugu cjelokupne organizacije dženaze od trenutka smrti do ukopa, uključujući:

- * administrativne poslove
- * transport unutar Evrope sa autom i avionom
- * opremanje umrlih
- * obavljanje dženaze prema vašim zahtjevima

Pouzđajte se u naše osoblje uz vrlo povoljne cijene.

Ne dopustite da Vas administracija zamara u Vašoj žalosti.

O a z a

naučno KULTURNO duhovna
afirmacija

**Grafički urednici /
layout editor**

IM-PULS Media DTP
Mujo Hodžić

Saradnici // associates

Mag. Adila Diman
Mag. Adis Slipac
Mag. Almir Ibrišimović
Almir Mujanović
Mag. Asim Bojadži
Edin Beganović
Mag. Hajrudin Diman
Mag. a Ilma Ajanović
Prof. Indira Ibrišimović
Dipl. ing. Jasmin Ahmić
Mustafa Šabić
Dipl. ing. Nedim Ibrišimović
Sadić Menković
Sara Karić
B.Sc. Senad Latić
Mag. Tamara Tabaković-Halilović

REDAKCIJA editorial

Urednik // editor-in-chief

Mag. Dr. Ajdin Halilović

Menadžer za financije i distribuciju

Finance manager

B.Sc. Ibrahim Čović

Ostali članovi redakcije // editorial team

Dipl.-Ing. Dr. Amela Ajanović

Mag. Dr. Edin Ibrišimović

Dipl.-Ing. Mag. Edin Šrndić, B.Sc.

Eldin Bajrić, prof.

Elvedin Musić

B.Sc. Ibrahim Čović

Mirza Biščić

Mithat Mujović

Dr. Muris Čabaravdić

Lektori // proofreaders

Damir A. Saračević, B.A.

M.ed. dipl. politolog Mustafa Selimsahić

Kontakt // editorial contact:

e-mail: info@oaza.at

web: www.oaza.at

Štamparija // print:

b4s | business for success

Informationstechnologie und Handels GmbH
Maltesergasse 8 | A-8570 Voitsberg

Riječ zahvale:

U realizovanju osmog broja Oaze, pored tima i saradnika Oaze, sudjelovali su i mnogobrojni dopisnici iz BiH i dijaspore kojima se srdačno zahvaljujemo. Također se zahvaljujemo i bošnjačkim džematima u Austriji čijom zaslugom su stvoreni glavni uslovi za objavljivanje i štampanje časopisa. Osim navedenih, posebnu zahvalu upućujemo i M.Sc. Elvedini Sarajlić-Bašić, institutu Friede, udruženju CSI Austrije, te magistratu MA7, koji su nam pružili svesrdnu pomoć i podršku.

Izvinjavamo se svima koji su nas na bilo koji način podržali, a čija se imena našom greškom nisu našla na zahvalnici.

PUNI TEKSTOVI MOGU SE KORISTITI ZA OSOBNE I EDUKACIJSKE POTREBE BEZ PRETHODNOGA ODOBRENJA, ALI UZ OBAVEZNO NAVODENJE IZVORA. KORIŠTENJE U KOMERCIJALNE SVRHE NIJE DOZVOLJENO BEZ PISANOG ODOBRENJA IZDAVAČA. SAĐRAJ LISTA NIJE DOZVOLJENO MIJENJATI, PREBLOKOVATI ILI PRERADIVATI. ZA SAĐRAJE TEKSTOVA SU ODGOVORNI AUTORI. FULL TEXTS CAN BE USED FOR PERSONAL AND EDUCATIONAL PURPOSES WITHOUT PERMISSION, BUT WITH INEVITABLE CITATION. USE FOR COMMERCIAL PURPOSES IS PROHIBITED WITHOUT THE PERMISSION OF THE EDITORIAL BOARD. YOU MAY NOT ALTER, TRANSFORM, OR BUILD UPON CONTENT OF THIS MAGAZINE.

Rijeka Una kod Bihaća